

Dit document maakt gebruik van bladwijzers

NBA-handreiking 1111
Overige opdrachten

3 februari 2026

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA-handreiking 1111 Overige opdrachten

NBA-handreiking 1111	Overige opdrachten
Van toepassing op	Accountants in business en openbaar accountants, met name in het mkb, als ook interne- en overheidsaccountants.
Onderwerp	Alle opdrachten die buiten de Standaarden van de Nadere voorschriften controle- en overige standaarden (hierna: NV COS) vallen.
Datum	3 februari 2026
Status	De NBA-handreiking geeft handvatten hoe overige opdrachten het beste in de praktijk kunnen worden uitgevoerd. De handreiking omvat geen (extra) regelgeving en/of dwingende bepalingen. Wanneer in de tekst het woord 'moet' of een synoniem daarvan wordt gebruikt, betreft het een verwijzing naar wettelijke of overige verplichtingen.
Relevante regelgeving	VGBA, NV NOCLAR, Wwft en AVG

Overige opdrachten

Inhoudsopgave

Introductie	4
1 Overige opdrachten.....	5
1.1 Wat zijn overige opdrachten?	5
1.2 Welke wet- en regelgeving geldt bij de uitvoering van overige opdrachten?	6
2 De aard van de opdracht.....	8
2.1 Inleiding.....	8
2.2 De opdrachtgenerator	9
2.3 Toelichting stappen opdrachtgenerator.....	10
2.4 Voorbeeld toepassing opdrachtgenerator.....	12
3 Uitwerking van overige opdrachten.....	14
3.1 Inleiding.....	14
3.2 Aanvaarding en continuering	14
3.3 Uitvoering	16
3.4 Rapportage	17
3.5 Voorbeeld werkstappen	19
3.6 Documentatie.....	20
4 Voorbeelden van overige opdrachten	21
4.1 Inleiding.....	21
4.2 Omzetopgave.....	21
4.3 Verzekerd belang	24
4.4 Advies	27
4.5 Andere voorbeelden van mogelijke overige opdrachten	28
Bijlage 1: Toelichting opdrachtgenerator aan assurance verwante opdrachten.....	32
Bijlage 2: Voorbeeld opdrachtbevestiging overige opdracht	35
Bijlage 3: Vergelijking aan assurance verwante opdrachten en overige opdrachten.....	36

Introductie

Het maatschappelijk verkeer vraagt van accountants, naast bijvoorbeeld de opdrachten tot controle, het beoordelen of het samenstellen van een jaarrekening, ook verschillende andere opdrachten. Soms is voor deze opdrachten niet direct duidelijk of en zo ja welke Standaard geldt. Voor assurance-opdrachten en aan assurance verwante opdrachten is altijd een Standaard van toepassing. Bij overige opdrachten geldt alleen een verplichte Standaard voor transactiegerelateerde adviesdiensten.

De accountant bepaalt aan de hand van specifieke inhoudelijke kenmerken van de vraag van de opdrachtgever of en zo ja welke Standaard passend is. Wanneer geen enkele Standaard in de specifieke situatie passend is, is sprake van een overige opdracht.

Samenhang met andere NBA-handreikingen

Hetgeen in deze handreiking is opgenomen geldt voor alle overige opdrachten waarvoor geen Standaard aanwezig is, dus ook voor de overige opdrachten waarvoor een aanvullende NBA-handreiking aanwezig is:

- NBA-handreiking 1127 'Opdrachten uitgevoerd ter ondersteuning bij (potentiële) geschillen';
- NBA-handreiking 1112 'Persoonsgerichte onderzoeken'.

Leeswijzer

In het eerste hoofdstuk wordt ingegaan op wat overige opdrachten zijn en welke regelgeving van toepassing is. Vervolgens worden in deze handreiking de stappen behandeld die een accountant doorloopt om de aard van een opdracht te bepalen. Hoofdstuk 2 geeft daarvoor de opdrachtgenerator, met toelichting daarop. De toepassing van de opdrachtgenerator is uitgewerkt in een voorbeeld. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op hoe accountants een overige opdracht kunnen uitwerken. In hoofdstuk 4 zijn drie voorbeelden uitgewerkt. Tot slot zijn een aantal veelvoorkomende overige opdrachten kort benoemd.

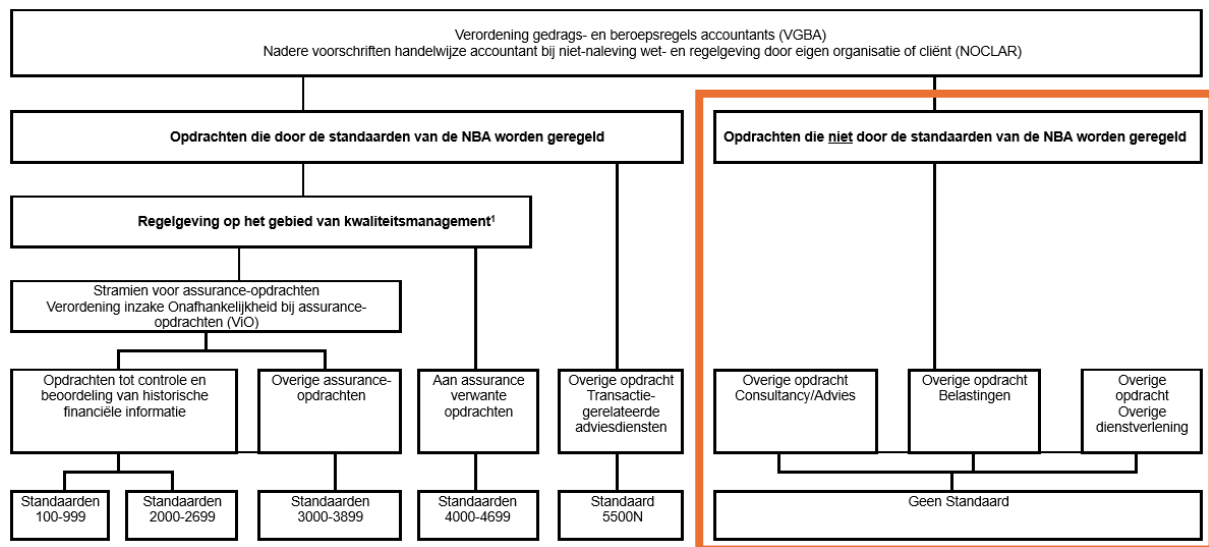
1 Overige opdrachten

Dit hoofdstuk in het kort:

- Wat zijn overige opdrachten (paragraaf 1.1)?
- Wat is de plaats van overige opdrachten in de structuur van de regelgeving (paragraaf 1.1)?
- Welke wet- en regelgeving geldt bij de uitvoering van overige opdrachten (paragraaf 1.2)?

1.1 Wat zijn overige opdrachten?

Overige opdrachten zijn alle andere opdrachten dan de assurance- of aan assurance verwante opdrachten. De overige opdrachten zijn vanuit de regelgeving een 'restrubriek'. Dit is ook zichtbaar in de structuur van de regelgeving:¹

Bovenstaande weergave geeft een opsomming van de verschillende opdrachten die accountants uitvoeren. Het soort opdracht bepaalt welke Standaard van toepassing is en welke werkzaamheden worden uitgevoerd en gedocumenteerd. Opdrachten waarvoor een Standaard bestaat in de Nadere voorschriften Controle- en overige standaarden (hierna: NV COS) worden onder deze Standaard uitgevoerd. Bij aan assurance verwante opdrachten komt het soms voor dat een Standaard niet verplicht is, maar dat de accountant deze vrijwillig toepast.

Er bestaan ook opdrachten die niet door standaarden worden geregeld, de overige opdrachten. Alleen voor de overige opdracht 'transactiegerelateerde adviesdiensten' is een Standaard aanwezig, te weten Standaard 5500N.² Voorbeelden van overige opdrachten waarvoor geen Standaard aanwezig is, zijn:

- het verzorgen van belastingaangiftes waar geen conclusie tot uitdrukking wordt gebracht die zekerheid verschaft;
- consultancy opdrachten of adviesopdrachten zoals management- en belastingadviezen.³

In deze handreiking gaat het om opdrachten die niet door Standaarden van de NBA worden geregeld, zie het oranje kader, waarbij vooral voorbeelden van de 'overige dienstverlening' aan bod komen.

¹ Zie bijlage 1: 'Uitingen die door de NBA zijn gepubliceerd alsmede hun onderlinge relatie en de VGBA en de ViO van het Stramien voor Assurance-opdrachten'.

² Het doel van transactiegerelateerde adviesdiensten volgens Standaard 5500N is het ondersteunen van de gebruiker bij aspecten van het besluitvormingsproces inzake een voorgenomen transactie. In Standaard 5500N zijn voorbeelden opgenomen waarop deze Standaard van toepassing is.

³ Paragraaf 17 van Stramien voor Assurance-opdrachten geeft aan dat niet alle opdrachten die door accountants worden uitgevoerd assurance-opdrachten zijn en geeft deze voorbeelden van overige opdrachten zonder Standaard.

1.2 Welke wet- en regelgeving geldt bij de uitvoering van overige opdrachten?

Alle accountants houden zich bij de uitvoering van deze opdrachten ten minste aan de:

- Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (hierna: VGBA);
- Nadere voorschriften NOCLAR⁴ (hierna: NV NOCLAR);
- Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (hierna: Wwft);
- Algemene Verordening Gegevensbescherming (hierna: AVG).

Een NBA-handreiking kan relevant zijn. Voor een transactiegerelateerde adviesdienst geldt Standaard 5500N uit de NV COS.

1.2.1 VGBA

Accountants hebben een verantwoordelijkheid om te handelen in het algemeen belang en houden zich aan de vijf fundamentele beginselen uit de VGBA:

- Professionaliteit
- Integriteit
- Objectiviteit
- Vakbekwaamheid en zorgvuldigheid
- Vertrouwelijkheid

Als zich een bedreiging van de fundamentele beginselen voordoet, dan moet een accountant stappen ondernemen. Zie de [NBA-handreiking 1130: 'Voorbeelden toepassing van de VGBA'](#).

1.2.2 NV NOCLAR

De NV NOCLAR gaat over het niet naleven van wet- en regelgeving. De NV NOCLAR geeft aan wat van accountants wordt verwacht en hoe zij moeten handelen als regels niet worden nageleefd door de opdrachtgever of de eigen organisatie. De NV NOCLAR is van toepassing voor alle accountants bij de uitvoering van professionele diensten. Zie de NV [NOCLAR pagina op de NBA-site](#).

1.2.3 Wwft

Instellingen van belastingadviseurs en accountants⁵ hebben een poortwachtersfunctie. De poortwachtersfunctie moet cliënten afhouden van witwassen en financieren van terrorisme. Dit betekent dat accountants die onder de Wwft vallen voor alle opdrachtgevers cliëntenonderzoek moeten uitvoeren en documenteren. Zie de [NBA-handreiking 1124: 'Richtsnoeren voor de interpretatie van de Wwft voor accountants en belastingadviseurs'](#).

1.2.4 AVG

De AVG is van toepassing op alle diensten van een accountant. Afhankelijk van de specifieke situatie is de accountant verwerker of verwerkingsverantwoordelijke. Zie het [stroomschema – De accountant als verwerker of verwerkingsverantwoordelijke](#).

1.2.5 Relatie met de ViO

Onafhankelijkheid is alleen van toepassing wanneer sprake is van een assurance opdracht en op verzoek van de opdrachtgever bij 4400-opdrachten. Overige opdrachten kunnen wel impact hebben op de onafhankelijkheid van andere (assurance)opdrachten binnen hetzelfde kantoor of netwerk. Zo zou bijvoorbeeld door het uitvoeren van een adviesopdracht sprake kunnen zijn van een bedreiging van de onafhankelijkheid bij een collega accountant die een assurance-opdracht uitvoert bij diezelfde opdrachtgever. Zie hoofdstuk 2 van [NBA-handreiking 1131: 'Voorbeelden toepassing van de ViO van accountants bij assurance-opdrachten'](#).

1.2.6 NBA-handreikingen

Naast de hiervoor genoemde wet- en regelgeving en hetgeen in deze handreiking is opgenomen, kunnen andere NBA-handreikingen verduidelijking bieden bij de uitvoering van overige opdrachten.

⁴ Voluit de 'Nadere voorschriften handelwijze accountant bij niet-naleving wet- en regelgeving door eigen organisatie of cliënt'.

⁵ Zie [paragraaf 4.1.1 van de NBA-handreiking 1124](#).

NBA-handreiking	Toepassing
<u>NBA-handreiking 1112:</u> <u>'Persoonsgerichte onderzoeken'</u>	Deze handreiking gaat specifiek over persoonsgerichte onderzoeken. Het betreft aan een accountant verleende opdrachten waarvan het object bestaat uit het functioneren, handelen of nalaten van handelen van een (rechts)persoon.
<u>NBA-handreiking 1127: 'Opdrachten uitgevoerd ter ondersteuning bij (potentiële) geschillen'</u>	Deze NBA-handreiking is toepasbaar in die gevallen waarin de accountant weet dan wel redelijkerwijs kan vermoeden dat het product zal worden gebruikt in een geschil.
<u>NBA-handreiking 1130:</u> <u>'Voorbeelden toepassing van de VGBA'</u>	Uitleg van de fundamentele beginselen in de VGBA en de wijze waarop moet worden omgegaan met mogelijke bedreigingen, uitgewerkt in 10 voorbeelden

2 De aard van de opdracht

Dit hoofdstuk in het kort:

- Hoe kunnen accountants met de opdrachtgenerator de aard van een opdracht bepalen (zie paragraaf [2.2](#) en [2.3](#))?
- Wat is het onderscheid tussen een aan assurance verwante opdracht en een overige opdracht (zie paragraaf [2.3](#) en [bijlage 1](#))?
- Hoe kan de opdrachtgenerator worden toegepast (zie paragraaf [2.4](#))?

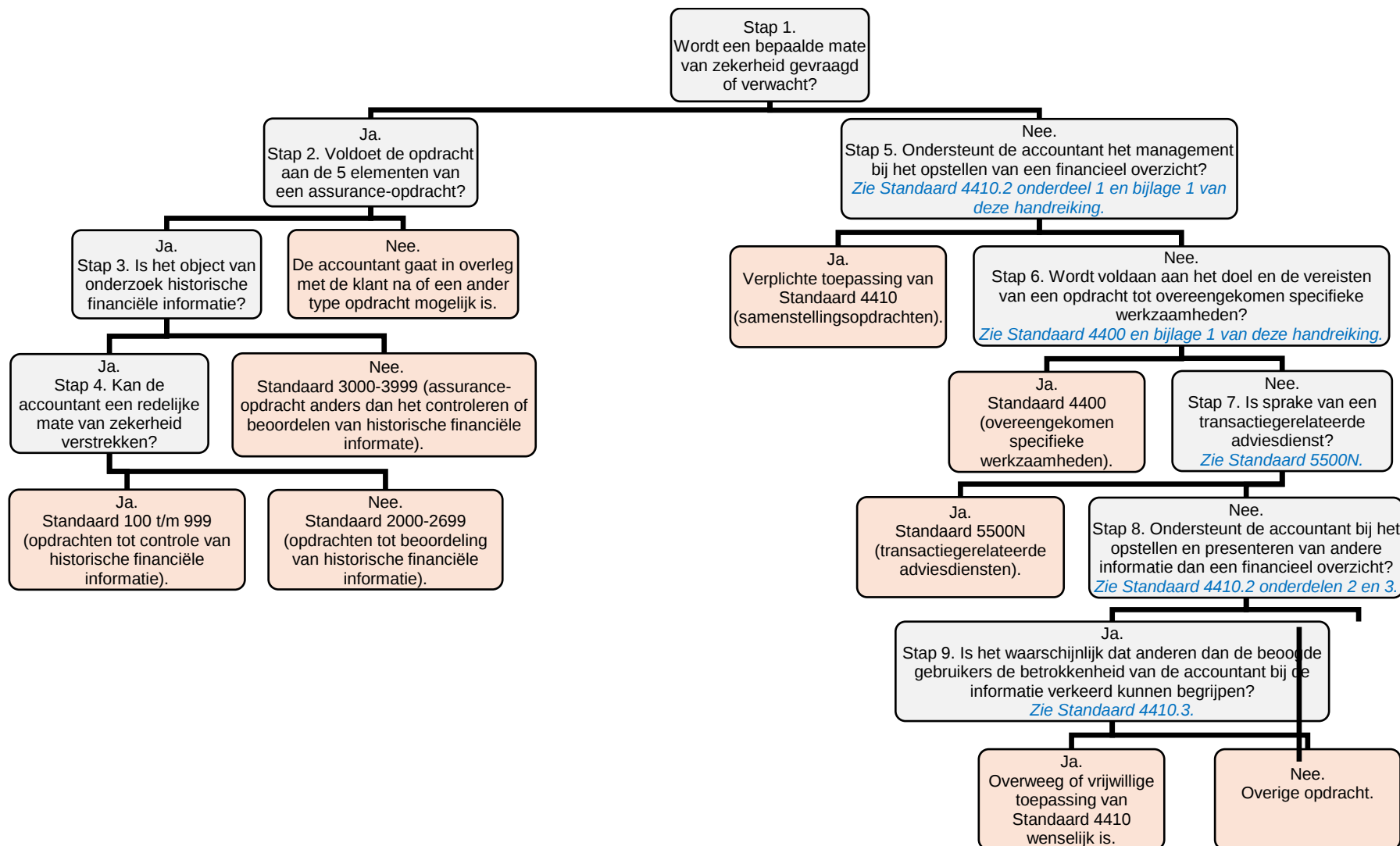
2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk staan praktische handvatten om te bepalen welke regelgeving van toepassing is op een opdracht. In paragraaf 2.2 is een beslisboom opgenomen om te bepalen onder welke regelgeving de opdracht wordt of kan worden uitgevoerd. In deze handreiking wordt dit de opdrachtgenerator genoemd. De opdrachtgenerator is dus een hulpmiddel om te bepalen of sprake is van een assurance-opdracht, een aan assurance verwante opdracht of een overige opdracht, en onder welke (categorie) Standaard(en) een opdracht moet worden uitgevoerd.

De opdrachtgenerator geeft geen uitputtend overzicht van de mogelijkheden. In de toelichting op de stappen in de opdrachtgenerator worden verschillende nuances toegelicht.

Tot slot is in dit hoofdstuk de toepassing van de opdrachtgenerator toegelicht met drie voorbeelden.

2.2 De opdrachtgenerator⁶

⁶ De opdrachtgenerator is bedoeld als hulpmiddel voor het bepalen van de aard van de opdracht. Het schema is niet normatief en kent vanuit deze handreiking geen documentatieverplichting. De accountant past professioneel oordeelsvorming toe. De opdrachtgenerator geeft geen uitputtend beeld van alle mogelijke keuzes voor het type opdracht. In de toelichting op de opdrachtgenerator zijn diverse nuances opgenomen.

2.3 Toelichting stappen opdrachtgenerator

Het bepalen van de aard van een opdracht vraagt om een heldere analyse van de vraag van de opdrachtgever en de wijze van betrokkenheid van de accountant. De vragen om te komen tot de aard van de opdracht en de van toepassing zijnde Standaard zijn verwerkt in de opdrachtgenerator. Wanneer al deze stappen zijn doorlopen en geen Standaard van toepassing is, is sprake van een overige opdracht.

De opdrachtgenerator is bedoeld als hulpmiddel voor de accountant om de aard van de opdracht te bepalen. De accountant past daarbij zijn professionele oordeelsvorming toe.

De stappen uit de opdrachtgenerator zijn hieronder opgesomd en toegelicht. De stappen worden in de volgorde van stap 1 tot en met 9 doorlopen. De stappen 1 tot en met 4 over een assurance-opdracht worden kort behandeld met het oog op het doel en de doelgroep van deze handreiking.

Stap 1. Wordt een bepaalde mate van zekerheid gevraagd of verwacht?

Bij deze vraag gaat het erom wat de opdrachtgever van de accountant vraagt en of gebruikers een bepaalde mate van zekerheid verwachten. De accountant zal met de opdrachtgever overleggen om hierover duidelijkheid te verkrijgen. In de ogen van het maatschappelijk verkeer voegt een rapportage van een accountant veelal een bepaalde mate van betrouwbaarheid toe. Dat komt omdat accountants zich altijd moeten houden aan de fundamentele beginselen van de VGBA, onder tuchtrecht vallen, een goede opleiding hebben inclusief permanente educatie en een toezichthouder kennen om de kwaliteit van bepaalde werkzaamheden te borgen. Stap 1 gaat echter over de vraag of de gebruiker assurance vraagt of verwacht. Het doel van een assurance-opdracht is dat de accountant een conclusie formuleert en zo een bepaalde mate van zekerheid toevoegt aan de meting of evaluatie van het onderzoeksobject.

Stap 2. Voldoet de opdracht aan de 5 elementen van een assurance-opdracht?

Zie hiervoor [paragraaf 26 van het Stramien voor Assurance-opdrachten](#).

Stap 3. Is het object van onderzoek historische financiële informatie?

Zie voor de definitie van historische financiële informatie [Standaard 200.13 onderdeel g](#).

Stap 4. Kan de accountant een redelijke mate van zekerheid verstrekken?

De accountant gaat vervolgens na welke mate van zekerheid kan worden verstrekt en om welk object van onderzoek het gaat. Zie hiervoor paragraaf 14 t/m 16 van het [paragraaf 14 tot en met 16 van het Stramien voor Assurance-opdrachten](#).

Stap 5. Ondersteunt de accountant het management bij het opstellen van een financieel overzicht?

Een financieel overzicht is een jaarrekening of een daarop lijkende rapportage, gewoonlijk met toelichtingen waaronder waarderingsgrondslagen.⁷ In [paragraaf 2.4. van de NBA-handreiking 1136: 'Standaard 4410 inzake Samenstellingsopdrachten'](#) wordt het begrip financieel overzicht toegelicht en wanneer Standaard 4410 moet óf mag worden gebruikt. In [bijlage 1](#) zijn meer voorbeelden opgenomen.

⁷ Vanuit [Standaard 4410 paragraaf 17 letter d](#) wordt verwezen naar [Standaard 200 paragraaf 13, onderdeel f](#) voor de definitie van een financieel overzicht: *een gestructureerde weergave van historische financiële informatie, met inbegrip van de toelichtingen, bedoeld om de economische middelen of verplichtingen die een entiteit op een zeker tijdstip heeft, of de veranderingen die zich daarin over een tijdsperiode hebben voorgedaan, in overeenstemming met een stelsel inzake financiële verslaggeving te communiceren. De term 'financiële overzichten' verwijst gewoonlijk naar een complete set financiële overzichten zoals vastgelegd door de vereisten van het van toepassing zijnde stelsel inzake financiële verslaggeving, maar kan ook verwijzen naar één enkel financieel overzicht. Toelichtingen bestaan uit verklarende of beschrijvende informatie, uiteengezet zoals vereist, die uitdrukkelijk toegestaan of anderszins toegestaan zijn door het van toepassing zijnde stelsel inzake financiële verslaggeving, in het individuele financiële overzicht zelf of in de toelichtingen of zijn daarin opgenomen door kruisverwijzingen. [Standaard 4410.A3A](#) vult hierop onder andere aan: 'in deze standaard wordt onder toelichtingen niet verstaan enkel cijfermatige specificaties, zoals een verdere uitsplitsing of rubricering van de post algemene kosten'.*

Stap 6. Wordt voldaan aan het doel en de vereisten van een opdracht tot overeengekomen specifieke werkzaamheden?

Wanneer de accountant het management niet ondersteunt bij het opstellen en presenteren van informatie is de vraag of sprake is van een opdracht tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden volgens Standaard 4400. Het doel van een dergelijke opdracht is het met de opdrachtgever overeenkomen en uitvoeren van overeengekomen specifieke werkzaamheden en het communiceren van de bevindingen ervan. Zie [bijlage 1](#) voor nadere uitleg.

Stap 7. Is sprake van een transactiegerelateerde adviesdienst?

Standaard 5500N is van toepassing op transactiegerelateerde adviesdiensten. Dat zijn opdrachten waarbij de accountant adviseert over een voorgenomen transactie van de opdrachtgever. Het primaire doel van dergelijke opdrachten is de opdrachtgever ondersteunen bij aspecten van het besluitvormingsproces van een voorgenomen transactie. In de Standaard zijn voorbeelden genoemd van transactiegerelateerde adviesdiensten.⁸ Een voorbeeld van een dergelijke adviesdienst is een advies over de waardering van een onderneming bij een voorgenomen overname.

Stap 8. Ondersteunt de accountant het management bij het opstellen en presenteren van andere informatie dan een financieel overzicht?

De accountant kan Standaard 4410 vrijwillig toepassen om het management te ondersteunen bij het opstellen en presenteren van andere informatie dan een financieel overzicht.⁹ Zie stap 9 voor de overwegingen hiervoor en de voorbeelden uit hoofdstuk 4.

Stap 9. Is het waarschijnlijk dat anderen dan de beoogde gebruikers de betrokkenheid van de accountant bij de informatie verkeerd kunnen begrijpen?

Deze stap gaat in op de overweging om Standaard 4410 vrijwillig toe te passen. Dit wordt in [Bijlage 1 van de NBA-handreiking 1136: 'Standaard 4410 inzake Samenstellingsopdrachten'](#) schematisch weergegeven.

De accountant houdt bij de keuze voor het type opdracht rekening met het risico dat de betrokkenheid van de accountant verkeerd wordt begrepen door anderen dan de beoogde gebruikers van de rapportage. Als dat het geval kan zijn, dan overweegt de accountant of een samenstellingsopdracht het meest passend is.

Ja. Overweeg of vrijwillige toepassing van Standaard 4410 wenselijk is.

Standaard 4410 schrijft normen en verantwoordelijkheden voor bij het uitvoeren van een samenstellingsopdracht.

Nee. Overige opdracht.

Wanneer het waarschijnlijk is dat de betrokkenheid van de accountant voor anderen dan de beoogde opdrachtgever duidelijk is, kan de accountant de opdracht uitvoeren als een overige opdracht. Omdat voor deze groep geen Standaard aanwezig is, geeft de accountant bij de uitvoering van de opdracht zelf invulling aan het fundamentele beginsel vakbekwaamheid en zorgvuldigheid uit de VGBA. Zo maakt de accountant de betrokkenheid richting de gebruikers van de rapportage duidelijk door onder andere zijn werkzaamheden te beschrijven. Deze handreiking geeft daarbij handvatten hoe accountants overige opdrachten kunnen uitvoeren, maar heeft geen status van regelgeving.

De accountant gaat na of sprake is van een (potentieel) geschil of een persoonsgericht onderzoek. In die situaties is de NBA-handreiking 1127 of 1112 aanvullend van toepassing op hetgeen in deze handreiking is opgenomen.

⁸ Zie [Standaard 5500N paragraaf 8](#) over het primaire doel van transactiegerelateerde adviesdiensten. In [paragraaf 9 van Standaard 5500N](#) zijn de voorbeelden opgenomen.

⁹ Zie [Standaard 4410.2 onderdeel 2 en 3](#).

In [bijlage 3 van deze handreiking](#) is een overzicht opgenomen van de verschillen tussen de aan assurance verwante opdrachten en overige opdrachten.

Wanneer ondanks na het doorlopen van de opdrachtgenerator niet geheel duidelijk is wat de aard van de opdracht is, kan de accountant vaktechnisch advies inwinnen. De accountant kan overwegen om de afwegingen die ten grondslag liggen aan het bepalen van de aard van de opdracht te documenteren in het dossier.

2.4 Voorbeeld toepassing opdrachtgenerator

Aan de hand van een voorbeeld wordt toegelicht hoe de accountant kan nagaan welke Standaard van toepassing kan zijn om de aard van een opdracht te bepalen.

1 Een prognose als onderdeel van een investeringsbegroting

De controller van een windpark stelt een prognose op voor de financiering van investeringen in een nieuw windpark. Het doel van de prognose is om de overheid, energiebedrijven en andere financiers bij elkaar te brengen om de financiering in de nieuwe investering te verkrijgen. Het bestuur van de onderneming vraagt de accountant bij de prognose een bepaalde mate van zekerheid af te geven.

2 Een prognose voor de bank

Een kleine ondernemer wenst de financiering bij de bank uit te breiden met een nieuwe lening. De bank heeft de ondernemer gevraagd om een geprognosticeerde balans en winst-en-verliesrekening met uitgangspunten, waarderingsgrondslagen en toelichtingen aan te leveren. De ondernemer vraagt zijn accountant deze opdracht uit te voeren. De ondernemer verstrekt de jaarrekening ook jaarlijks aan de bank.

3 Een prognose voor administratieve doeleinden

Een kleine ondernemer vraagt een accountant een geprognosticeerde winst-en-verliesrekening op te stellen zodat de ondernemer de gerealiseerde omzet en kosten hiermee periodiek kan vergelijken.

Ad 1. Een prognose als onderdeel van een investeringsbegroting

In het eerste voorbeeld vraagt de opdrachtgever of verwacht de gebruiker een bepaalde mate van assurance ([stap 1](#)). De accountant gaat na of de opdracht aan de vijf elementen van een assurance-opdracht voldoet ([stap 2](#)). Als dat het geval is, is de vervolgvraag of het object van onderzoek historische financiële informatie is ([stap 3](#)). In dit voorbeeld is daarvan geen sprake. Het gaat in dit voorbeeld om toekomstgerichte financiële informatie, welke onder Standaard 3400 'Onderzoek van toekomstgerichte financiële informatie' kan worden uitgevoerd.

Ad 2. Een prognose voor de bank

In voorbeeld 2 vragen de opdrachtgevers geen assurance ([stap 1](#)). Een prognose is toekomstgerichte financiële informatie en kwalificeert niet als een financieel overzicht ([stap 5](#)). Een financieel overzicht is immers een gestructureerde weergave van historische financiële informatie inclusief waarderingsgrondslagen en toelichtingen. Omdat een prognose geen financieel overzicht is, is Standaard 4410 niet verplicht van toepassing.

Ook voldoet de prognose in dit voorbeeld niet aan het doel en de vereisten van een opdracht tot overeengekomen specifieke werkzaamheden ([stap 6](#)) en een transactiegerelateerde adviesdienst ([stap 7](#)). Wel ondersteunt de accountant het management bij het opstellen van andere dan financiële informatie ([stap 8](#)). De vervolgvraag is of het waarschijnlijk is dat de betrokkenheid van de accountant door anderen dan de beoogde gebruikers verkeerd kan worden begrepen ([stap 9](#)). De accountant overweegt op basis van zijn professionele oordeelsvorming om Standaard 4410 al dan niet vrijwillig

toe te passen. Ongeacht de uitkomst van de overweging communiceert de accountant bij dergelijke opdracht dat sprake is van schattingen en veronderstellingen.

Wanneer de vraag van de klant niet alleen bestaat uit het opstellen van een prognose maar ook uit een specifieke adviesvraag om te adviseren bij het besluitvormingsproces van een voorgenomen transactie, is Standaard 5500N ook van toepassing.¹⁰ In die situatie kan sprake zijn van twee verschillende opdrachten -het opstellen van een prognose en een adviesdienst. Voor beide opdrachten kan de accountant separaat de opdrachtgenerator doorlopen om te komen tot de aard van elk van de opdracht. Een enkele vraag van de klant die voortvloeit uit de opgestelde financieringsaanvraag is niet per definitie een 5500N-opdracht.

Ad 3. Een prognose voor administratieve doeleinden

In voorbeeld 3 bestaat de geprognosticeerde winst-en-verliesrekening alleen uit een cijfermatig overzicht zonder toelichtingen of waarderingsgrondslagen. Ook in dit voorbeeld doorloopt de accountant de stappen zoals in voorbeeld 2 opgenomen. In dit voorbeeld kan de accountant de opdracht in de vorm van een overige opdracht uitvoeren, met inachtneming van hetgeen in deze handreiking is opgenomen. Ook in deze situatie communiceert de accountant in de rapportage bij de geprognosticeerde winst-en-verliesrekening dat sprake is van schattingen en veronderstellingen.

¹⁰ [Standaard 5500N.9](#) geeft voorbeelden van transactiegerelateerde adviesdiensten. Letter b geeft als voorbeeld 'assistentie bij het opstellen en analyseren van waarderingsmodellen of prognoses'.

3 Uitwerking van overige opdrachten

Dit hoofdstuk in het kort:

- Is voor iedere overige opdracht een afzonderlijke opdrachtbevestiging nodig (zie paragraaf [3.2](#))?
- Welke werkzaamheden kunnen accountants verrichten om een overige opdracht uit te voeren (zie paragraaf [3.3](#))?
- Welke elementen nemen accountants op in de rapportage bij overige opdrachten (zie paragraaf [3.4](#))?
- Welke bewoordingen hanteren accountants bij de rapportage van overige opdrachten (zie paragraaf [3.4](#))?
- Welke voorbeeld werkstappen kan een accountant hanteren (zie paragraaf [3.5](#))?
- Wat documenteren accountants bij overige opdrachten (zie paragraaf [3.6](#))?

3.1 Inleiding

Voor de overige opdrachten in deze handreiking zijn de Wwft, AVG, de VGBA en NV NOCLAR van toepassing. Er is voor deze opdrachten geen nadere uitwerking in de Standaarden¹¹. De toelichting op de VGBA geeft nadere duiding die bruikbaar is voor overige opdrachten. De VGBA en ook NV NOCLAR zijn principle based, zodat bij de toepassing ervan rekening kan worden gehouden met de grootte en complexiteit van de opdracht, de gebruikers van een rapportage en de aard en omvang van het kantoor. Een overige opdracht kan dus verschillend worden ingevuld.

In dit hoofdstuk zijn aandachtspunten opgenomen waar accountants bij de uitwerking van overige opdrachten rekening mee kunnen houden.

3.2 Aanvaarding en continuering

De aanvaarding en continuering bestaat uit een aantal onderdelen.

3.2.1 Aanvaarding en continuering van een klant en opdracht

Wwft

De accountant verricht cliëntenonderzoek volgens de Wwft. Zie de [NBA-handreiking 1124 over de Wwft](#) voor meer informatie.

Integriteit van de klant

Ook onderzoekt de accountant bij de aanvaarding en continuering van een opdracht de integriteit van de opdrachtgever. Zie voorbeeld 1.A uit [NBA-handreiking 1130: 'Voorbeelden toepassing van de VGBA'](#).

Het overwegen van de vakbekwaamheid en zorgvuldigheid

Het overwegen van de eigen vakbekwaamheid kan met name bij de meer specialistische opdrachten een element zijn bij de opdrachtacceptatie. Het gaat dan om de competenties van de eindverantwoordelijk accountant, het team, het eventueel inschakelen van deskundigen maar bijvoorbeeld ook of voldoende tijd beschikbaar is om de opdracht uit te voeren. Zie voorbeeld 1.B uit [NBA-handreiking 1130: 'Voorbeelden toepassing van de VGBA'](#).

Combinatie met andere opdrachten

Kan de accountant bij de aanvaarding van de overige opdracht steunen op informatie uit een andere opdracht zoals bijvoorbeeld de eerdere opdrachtacceptatie en -continuering voor het samenstellen van de jaarrekening? Dit kan voor zover de (her)beoordeling van de relatie en opdracht voldoende recent heeft plaatsgehad in relatie tot het moment van aanvaarding van de overige opdracht.

¹¹ Standaard 5500N Transactiegerelateerde adviesdiensten blijft hier buiten beschouwing.

3.2.2 Opdrachtvoorwaarden

Het is van belang om met de opdrachtgever duidelijk te communiceren over de uit te voeren werkzaamheden en opdrachtvoorwaarden. Een schriftelijke opdrachtbevestiging is niet verplicht voor overige opdrachten, maar kan wel gewenst zijn als bevestiging van mondelinge afspraken met de opdrachtgever.

Tekst in de doorlopende opdrachtbevestiging

Het is in ieder geval verstandig om in de doorlopende opdrachtbevestiging voor de administratieve dienstverlening, de bijlage bij de aangifte inkomstenbelasting en/of het samenstellen van de jaarrekening een passage op te nemen over overige opdrachten. Een voorbeeldtekst daarvoor is hieronder opgenomen.

Voorbeeld passage overige opdrachten in de doorlopende opdrachtbevestiging

Op uw verzoek ondersteunen en adviseren wij u op administratief of fiscaal gebied. De exacte werkzaamheden, de omvang ervan en de wijze waarop wij rapporteren of adviseren, spreken wij vooraf met u af. Deze werkzaamheden zijn qua aard niet gericht op het verstrekken van enige zekerheid. Het is onze verantwoordelijkheid deze opdrachten op een deskundige wijze uit te voeren. Het is steeds uw verantwoordelijkheid om ons te voorzien van de benodigde informatie.

Afzonderlijke opdrachtbevestiging

De accountant kan overwegen om voor uitgebreidere of meer risicovolle overige opdrachten zoals een persoonsgericht onderzoek, advisering over herstructurering of het opstellen van de bijlage bij de aangifte inkomstenbelasting, een afzonderlijke opdrachtbevestiging met de opdrachtgever overeen te komen. In [bijlage 2 van deze handreiking](#) is daarvoor een voorbeeld opgenomen.

Wanneer de accountant voor een overige opdracht een opdrachtbevestiging overeenkomt, kan daarin bijvoorbeeld worden opgenomen:

- 1 De opdracht
- 2 De verantwoordelijkheden van de accountant en de opdrachtgever
- 3 Op welke wijze wordt gerapporteerd en voor wie is de brief bedoeld
- 4 Passages over fraude of onjuistheden of onwettig handelen, de AVG, Wwft en NV NOCLAR
- 5 Het honorarium
- 6 Geldigheidsduur opdrachtbevestiging en algemene voorwaarden van het kantoor.

Ad 1. De opdracht

De opdracht wordt opgenomen in de opdrachtbevestiging, als ook op basis waarvan de opdracht wordt uitgevoerd en wat het doel ervan is.

Ad 2. De verantwoordelijkheden van de accountant en de opdrachtgever

De opdrachtgever heeft de verantwoordelijkheid om alle informatie aan de accountant ter beschikking te stellen. De accountant heeft de verantwoordelijkheid om de opdracht volgens de VGBA uit te voeren en geeft aan dat geen assurance of aan assurance verwante werkzaamheden worden verricht.

Ad 3. Op welke wijze wordt gerapporteerd en voor wie is de brief bedoeld

In de opdrachtbevestiging wordt kort benoemd op welke wijze de accountant aan de opdrachtgever rapporteert en voor wie de brief is bedoeld.

Ad 4. Passage over fraude of onjuistheden of onwettig handelen, de AVG, Wwft en NV NOCLAR

De AVG, Wwft en NV NOCLAR gelden voor alle professionele diensten van accountants, waaronder de overige opdrachten. In de opdrachtbevestiging wordt de opdrachtgever daarop gewezen. Op die manier kan geen onduidelijkheid bestaan over de van toepassing zijnde regelgeving.

Ad 5. Het honorarium

Een passage over het honorarium kan duidelijkheid geven voor de opdrachtgever.

Ad 6. Geldigheidsduur opdrachtbevestiging en algemene voorwaarden van het kantoor

De algemene voorwaarden van een kantoor kunnen worden meegestuurd met de opdrachtbevestiging zodat de opdrachtgever de gelegenheid krijgt deze door te nemen.

Van belang is dat de accountant bij de uitvoering van de opdracht aansluit bij hetgeen in de opdrachtbevestiging is overeengekomen.

3.3 Uitvoering

De exacte werkzaamheden verschillen per type overige opdracht. Uit de VGBA, de NV NOCLAR en de invulling ervan in de toelichting op deze regelgeving volgen een aantal aandachtspunten voor de uitvoering van overige opdrachten. In zijn algemeenheid geldt dat alle accountants bij het signaleren van een mogelijke bedreiging van de fundamentele beginselen uit de VGBA een onderzoekende geest als grondhouding hebben, professionele oordeelsvorming toepassen en zich baseren op hetgeen een objectieve, redelijke en geïnformeerde derde aanvaardbaar en toereikend acht.

3.3.1 Deugdelijke grondslag¹²

Accountants doen alleen uitingen over de uitkomst van een professionele dienst, voor zover de vakbekwaamheid en de verrichte werkzaamheden daarvoor een 'deugdelijke grondslag' vormen. Dit staat niet letterlijk in de VGBA. Vakbekwaamheid en zorgvuldigheid brengen dat met zich mee. Dit houdt in dat wanneer een accountant bijvoorbeeld in de gemaakte rekenkundige opstelling keuzes heeft gemaakt die relevant zijn voor de uitkomst van die berekening, documenteert waarop die keuzes zijn gebaseerd. Ook kan de accountant ervoor kiezen om de informatie die is verzameld af te stemmen met partijen om na te gaan dat geen relevante zaken ontbreken.

3.3.2 Geen ongepaste beïnvloeding¹³

Accountants laten zich niet ongepast beïnvloeden en vertrouwen niet ongepast op derden, technologie of andere zaken. Ongepaste beïnvloeding bedreigt de objectiviteit. Om dat risico te verkleinen, moeten accountants altijd moeten nadenken of en zo ja, in hoeverre zij gepast kunnen steunen op het oordeel van anderen, op informatie afkomstig van anderen of op geautomatiseerde systemen.

3.3.3 Bijzonder belang vertegenwoordigen¹⁴

Het fundamentele beginsel objectiviteit vraagt onder meer bij adviesopdrachten extra aandacht omdat accountants in die situatie vaak een bijzonder belang vertegenwoordigen. Het is belangrijk dat accountants al bij aanvang van hun werkzaamheden andere betrokkenen duidelijk maken dat zij enkel het belang van hun cliënt vertegenwoordigen. Een bijzonder belang vertegenwoordigen leidt namelijk altijd tot een bedreiging voor de objectiviteit als gevolg van belangenbehartiging. De accountant gaat dan na of maatregelen kunnen worden genomen om de bedreiging van de objectiviteit te mitigeren. Wanneer dat mogelijk is, voert de accountant die maatregelen tijdig uit en maakt daarvan een vastlegging. Tijdig betekent het moment dat de mogelijke bedreiging zich voor de eerste maal voordoet. Wanneer een maatregel niet mogelijk is om de bedreiging te mitigeren, weigert of beëindigt de accountant de professionele dienst en eventueel de cliëntrelatie.

¹² Zie de [toelichting op de VGBA paragraaf 2.5 Vakbekwaamheid en zorgvuldigheid](#), kopje 'Deugdelijke grondslag'.

¹³ Zie de [toelichting op de VGBA paragraaf 2.4 Objectiviteit](#), kopje 'Wat moeten accountants doen'.

¹⁴ Zie de [toelichting op de VGBA paragraaf 2.4 Objectiviteit](#), onder meer het kopje 'Bijzonder belang vertegenwoordigen'.

3.4 Rapportage

Er is geen vormvoorschrift voor het rapporteren over overige opdrachten waarvoor geen Standaard aanwezig is. Accountants kunnen over de overige opdracht rapporteren in de vorm van een brief, mail of andere rapportagevorm. Bij de rapportage is het van belang dat gebruikers niet in verwarring worden gebracht over de aard van de opdracht. Accountants richten de rapportage zodanig in dat daaruit de aard van de opdracht en de uitgevoerde werkzaamheden voor alle gebruikers voldoende duidelijk blijkt.

3.4.1 Inhoud van de brief of mail

Accountants communiceren op een heldere, transparante en evenwichtige wijze. Dat wil zeggen onderbouwd met informatie die naar aard en omvang voldoende en geschikt is om als basis voor de brief of mail te kunnen fungeren. De accountant sluit bij het opstellen van de rapportage aan bij hetgeen in de opdrachtbevestiging over de opdracht, de van toepassing zijnde regelgeving en de wijze van rapporteren is opgenomen. Wanneer tijdens de uitvoering van de opdracht is gebleken dat de opdrachtbevestiging niet meer voldoet, dan communiceert de accountant hierover met de opdrachtgever.

Meer concreet overweegt de accountant om de volgende elementen op te nemen in de rapportage van een overige opdracht:

- 1 Het doel van de opdracht
- 2 Waaraan zijn de gebruikte gegevens ontleend
- 3 Welke werkzaamheden zijn al dan niet uitgevoerd
- 4 Voor wie is de rapportage bedoeld
- 5 Tot welke uitkomsten de werkzaamheden hebben geleid
- 6 Dat geen assurance of aan assurance verwante werkzaamheden zijn verricht en geen zekerheid wordt verstrekt en dat de accountant gehouden is aan de VGBA en NV NOCLAR

Het maakt hierbij niet uit of het om een uitgebreide rapportage gaat of een korte mail aan de opdrachtgever. Voor de inhoud van de elementen geldt uiteraard wel proportionaliteit.

Ad 1. Het doel van de opdracht

Het doel van een overige opdracht kan de vraag van de opdrachtgever zijn. Wanneer de opdrachtvoorwaarden afzonderlijk voor de overige opdracht zijn overeengekomen met de opdrachtgever, komt het doel in de brief overeen met het doel zoals verwoord in de opdrachtbevestiging. Ook kan de accountant overwegen om toe te voegen dat de brief (of mail) mogelijk niet geschikt is voor een ander doel.

Ad 2. Waaraan zijn de gebruikte gegevens ontleend

Hetgeen in de brief is opgenomen, heeft een deugdelijke grondslag. Gebruikers moeten kunnen begrijpen waarop de deugdelijke grondslag is gebaseerd. Daarom wordt in de brief aangegeven waaraan de gebruikte gegevens zijn ontleend. Dat kan zijn de financiële administratie, een bespreking met de opdrachtgever of bijvoorbeeld de jaarrekening waarbij de accountant een samenstellings-beoordelings- of controleverklaring heeft afgegeven. Bijvoorbeeld bij de beantwoording van een fiscale vraag, neemt de accountant een verwijzing naar de wet- en regelgeving waarop de beantwoording is gebaseerd, op in de brief.

Ad 3. Welke werkzaamheden zijn al dan niet uitgevoerd

Voor gebruikers van een rapportage moet duidelijk zijn welke werkzaamheden de accountant wel of (specifiek) niet heeft uitgevoerd. Bij een uitgebreide brief, zoals bijvoorbeeld bij een adviesopdracht, kan de accountant de uitgevoerde werkzaamheden uitgebreid beschrijven en onderbouwen. Wanneer het gaat om een beknopte overige opdracht kan de accountant volstaan met het aangeven waaraan de betreffende informatie is ontleend.

Ad 4. Voor wie is de brief bedoeld

De accountant houdt bij de omvang en diepgang van de werkzaamheden rekening met de gebruikers van de brief. De accountant benoemt daarom expliciet in de brief:

- de gebruikers van de brief;
- dat de brief mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden maar uitsluitend bestemd is voor de geïdentificeerde gebruiker(s) en
- dat de brief niet mag worden verspreid aan of worden gebruikt door anderen dan deze gebruiker(s).

Dit zorgt ervoor dat wanneer de brief aan anderen dan de gebruikers ter beschikking wordt gesteld, voor die anderen duidelijk is dat de accountant geen rekening heeft gehouden met de belangen van die anderen.

Ad 5. Tot welke uitkomsten de werkzaamheden hebben geleid

Bij een adviesopdracht kan de accountant in een brief ook de adviezen of verschillende scenario's weergeven. Ingeval van een 'opgave netto-omzet' zoals in [voorbeeld 1 van hoofdstuk 4](#) verwoordt de accountant de uitkomsten in een brief met daarbij de gewaarmerkte bijlage bij de brief. Op de bijlage wordt dan bijvoorbeeld opgenomen 'gewaarmerkt overzicht behorende bij brief dd. [datum brief]'. In de aanbestedingsbrief of mail benadrukt de accountant dat de opdrachtgever beide stukken aan de vragende partij moet doorsturen.

Ad 6. Dat geen assurance of aan assurance verwante werkzaamheden zijn verricht en geen zekerheid wordt verstrekt en dat de accountant is gehouden aan de VGBA en NV NOCLAR

De accountant richt de brief zodanig in dat daaruit voor alle betrokken partijen voldoende duidelijk blijkt dat het niet gaat om een assurance- of een aan assurance verwante opdracht. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de gebruikte bewoordingen. Een accountant kan er ook voor kiezen te benadrukken dat geen assurance of aan assurance verwante werkzaamheden zijn verricht en dat geen zekerheid is verstrekt door het opnemen van de zin 'Wij hebben geen assurance of aan assurance verwante werkzaamheden uitgevoerd. Derhalve brengen wij geen oordeel of assurance-conclusie tot uitdrukking'. In de voorbeeldbrief in [paragraaf 4.2](#) is deze zin opgenomen.

Tegenwoordig wordt steeds vaker aan de accountant gevraagd om informatie digitaal aan te leveren. Hoe gaat de accountant daarmee om?

Wanneer accountants digitaal informatie moeten aanleveren aan een derde partij, stelt die derde partij in sommige situaties daarvoor het [PKI-overheidscertificaat](#) ter beschikking.

Wanneer die mogelijkheid niet bestaat, verstrekt de accountant de brief met een gewaarmerkte bijlage aan de opdrachtgever. De opdrachtgever kan deze brief met bijlage online invoeren in het systeem van de vragende partij of op andere wijze verstrekken aan de vragende partij. Accountants mogen nooit namens de klant digitaal informatie aanleveren bij een derde partij of de inloggegevens van de klant gebruiken.

3.4.2 Bewoordingen in de brief of mail

Accountants zorgen ervoor dat de bewoordingen van de rapportage van een overige opdracht onderscheidend zijn van een rapportage van een assurance- of aan assurance verwante opdracht. Daarom vermijdt de accountant termen die geassocieerd kunnen worden met assurance en aan assurance verwante opdrachten, termen die onduidelijk, misleidend of voor verschillende interpretaties vatbaar kunnen zijn, afhankelijk van de context waarin ze worden gebruikt. In onderstaande tabel zijn voorbeelden opgenomen.

Type termen	Voorbeelden
Die worden geassocieerd met assurance of een oordeel of een conclusie impliceren.	Bewoordingen als 'getrouwe weergave' of 'getrouw beeld', 'controle', 'beoordeling', 'zekerheid', 'oordeel', of 'conclusie'. certificeren en 'wij verifiëren'.
Onduidelijke of vage formuleringen	'Wij hebben alle toelichtingen ontvangen en alle werkzaamheden uitgevoerd die wij nodig achtten'. Bewoordingen als 'alle' is onduidelijk.
Termen die voor verschillende interpretaties vatbaar zijn	Bij overige opdrachten kunnen bewoordingen als 'materieel' of 'significant' alleen worden gebruikt als uit de onderbouwing blijkt wat materieel of significant is.
Onnauwkeurige omschrijvingen van werkzaamheden	Bij overige opdrachten kunnen bewoordingen als 'bespreken', 'evalueren', 'testen', 'analyseren' of 'onderzoeken' alleen worden gebruikt als verdere uitleg van die woorden in de rapportage is opgenomen.

Bij een overige opdracht kan de mening van de accountant worden weergegeven, als deze een deugdelijke grondslag heeft én duidelijk in de rapportage is vermeld dat het om een mening, partijstandpunt of advies gaat.

3.5 Voorbeeld werkstappen

Bij uitgebreidere overige opdrachten kan de accountant een werkprogramma hanteren, dit is echter volgens de regelgeving niet verplicht. Hieronder is daarvan een voorbeeld opgenomen. Als de accountant onderstaande werkstappen wenst te gebruiken, wordt geadviseerd om deze werkstappen specifieker te maken voor de betreffende opdracht en desgewenst de stappen aan te vullen.

Stappen
Aanvaarding- en continuering
- Ga na of aan de vereisten van de Wwft wordt voldaan. - Overweeg om een opdrachtbevestiging op te stellen. En zo ja, ga na dat de opdrachtbevestiging voldoet aan bijlage 2 van deze handreiking. - Ga na of de opdrachtgever integer is en of de accountant voldoende deskundig is om de opdracht te kunnen uitvoeren. Zie de NBA-handreiking 1130: 'Voorbeelden toepassing van de VGBA'. - De overwegingen van de accountant hoe de aard van de opdracht is bepaald.
Planning
- Verkrijg inzicht in de onderneming van de opdrachtgever. - Analyse van de vraag van de klant met daarbij de eventuele risico's en vereiste documentatie.
Uitvoering
- Documenteer de relevante zaken om te komen tot een deugdelijke grondslag. Denk hierbij aan bespreekverslagen, berekeningen en ontvangen informatie van de opdrachtgever. - Ga na of sprake is van een mogelijke bedreiging van de fundamentele beginselen of toepassing van de NV NOCLAR. Zie de NBA-handreiking 1130: 'Voorbeelden toepassing van de VGBA'.

Rapportage

- Stel vast dat alle benodigde werkzaamheden zijn uitgevoerd en adequaat zijn gedocumenteerd.
- Stel vast dat is voldaan aan de vraag van de opdrachtgever resp. de overeengekomen opdrachtvoorwaarden.
- Stel de rapportage op en neem daarin op:
 - Het doel van de opdracht.
 - Waaraan zijn de gebruikte gegevens ontleend.
 - Welke werkzaamheden zijn al dan niet uitgevoerd.
 - Voor wie is de brief bedoeld.
 - Tot welke uitkomsten de werkzaamheden hebben geleid.
 - Dat geen assurance of aan assurance verwante werkzaamheden zijn verricht en geen zekerheid wordt verstrekt en dat de accountant gehouden is aan de VGBA en NV NOCLAR.
- Stel vast dat de bewoordingen in de brief onderscheidend zijn van een rapportage van een assurance- of een aan assurance verwante opdracht.
- Neem de definitieve versie van de brief op in het dossier.

3.6 Documentatie

Accountants documenteren hun werkzaamheden onder meer om te kunnen onderbouwen dat de werkzaamheden professioneel en zorgvuldig zijn uitgevoerd. De wijze en diepgang van documentatie kan per opdracht verschillen. Het is aan de professionele oordeelsvorming van de accountant om na te gaan welke documentatie passend is.

Bij een eenvoudige opdracht zoals een eenvoudige fiscale vraag van de klant of het verstrekken van een onderdeel uit de financiële administratie, kan de documentatie bijvoorbeeld enkel bestaan uit een mail aan de opdrachtgever (zie [paragraaf 3.4.1](#)).

Bij een iets uitgebreidere overige opdracht zoals de omzetopgave uit [paragraaf 4.2](#) van deze handreiking of een beknopt fiscaal advies kan de dossiervorming bestaan uit een vastlegging van de verrichte werkzaamheden en de onderbouwing van de rapportage.

De documentatie van een uitgebreide overige opdracht, zoals een omvangrijkere adviesopdracht of het opstellen van een prognose voor de bank, kan bestaan uit een uitgebreid dossier. In die situatie kan de accountant onder meer de kennis over de onderneming van de opdrachtgever documenteren, de gebruikte informatie en de uitkomsten van de uitgevoerde werkzaamheden. Uit de documentatie van een uitgebreidere overige opdracht kan ook blijken op welke wijze opdrachtverstrekking en de communicatie met de opdrachtgever heeft plaatsgevonden.

4 Voorbeelden van overige opdrachten

Dit hoofdstuk in het kort:

- Welke voorbeelden zijn er van overige opdrachten (zie paragraaf [4.2](#) tot en met [4.5](#))?
- Welke werkzaamheden voert de accountant uit bij een overige opdracht (zie paragraaf [4.2](#) tot en met [4.4](#))?
- Hoe kan een rapportage van een overige opdracht er concreet uitzien (zie paragraaf [4.2](#))?

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zijn een aantal voorbeelden opgenomen van overige opdrachten. Een drietal voorbeelden zijn uitgewerkt. In paragraaf 4.5 zijn een aantal andere voorbeelden kort benoemd.

4.2 Omzetopgave

Externe partijen van een opdrachtgever vragen om een opgave van de omzet inclusief een 'stempel' van een accountant. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn voor het bepalen van de hoogte van de contributie van een branchevereniging waar de opdrachtgever bij is aangesloten.

Situatie

Een opdrachtgever ontvangt een standaard contributief formulier van zijn branchevereniging met de vraag om -naast de NAW-gegevens- de omzet over het afgelopen jaar te vermelden. Op basis van het contributief formulier stelt de branchevereniging de contributie voor deze onderneming vast. De branchevereniging vraagt de ondernemer om dit formulier in te vullen en een accountant te laten aangeven dat de omzet aansluit met de omzet volgens de jaarrekening. De accountant heeft een doorlopende opdracht tot het samenstellen van de jaarrekening.

Let op:

In de praktijk geeft de opdrachtgever het standaard formulier aan de accountant met het verzoek deze in te vullen en te ondertekenen. Een accountant kan hier beter niet op ingaan omdat de aard van de opdracht niet altijd duidelijk is en de door de opdrachtgever gehanteerde bewoordingen wellicht een bepaalde vorm van assurance aangeven. In het vorige hoofdstuk en in de voorbeelden in dit hoofdstuk wordt aangegeven hoe de accountant het beste kan handelen.

Wat is de aard van de opdracht

Om de aard van de opdracht te kunnen bepalen is van belang om duidelijkheid te verkrijgen wat het doel is van de vraag van de opdrachtgever en andere gebruikers van de rapportage. De accountant doet hiervoor navraag bij de betrokken partijen.

Het doel van de opdracht in dit voorbeeld is het overnemen van de netto-omzet uit de samengestelde jaarrekening in een brief en deze aan de opdrachtgever te sturen, waarna deze de brief doorstuurt aan de branchevereniging. Op basis van de [opdrachtgenerator](#) kan deze opdracht worden uitgevoerd in de vorm van een overige opdracht.

De overwegingen van de accountant in dit voorbeeld zijn:

- De aard van de opdracht houdt in dat de branchevereniging geen assurance vraagt ([stap 1](#)).
- In dit voorbeeld is geen sprake van een financieel overzicht ([stap 5](#)). Er is weliswaar sprake van historische financiële informatie maar de informatie omvat geen toelichtingen en waarderingsgrondslagen.
- De accountant gaat vervolgens na of voldaan wordt aan het doel en de vereisten van een 4400-opdracht ([stap 6](#)). Is daarvan sprake, dan stemt de accountant de specifieke werkzaamheden

vooraf af met de branchevereniging, beschrijft de werkzaamheden en bevindingen objectief en zal de branchevereniging op basis van de rapportage van de accountant zelf een conclusie trekken.

- Wanneer dit niet mogelijk is, gaat de accountant na of sprake van een transactiegerelateerde adviesdienst ([stap 7](#)). Het voorbeeld voldoet niet aan het doel van Standaard 5500N en de daarin genoemde voorbeelden.
- In dit voorbeeld ondersteunt de accountant de klant wel bij het opstellen van andere financiële informatie dan een financieel overzicht ([stap 8](#)).
- De accountant gaat vervolgens na of het waarschijnlijk is dat de betrokkenheid van de accountant door anderen dan de klant en de branchevereniging verkeerd kan worden begrepen ([stap 9](#)). Als dat het geval is, dan overweegt de accountant Standaard 4410 vrijwillig toe te passen. Is dat niet het geval, dan kan de accountant de opdracht uitvoeren in de vorm van een overige opdracht.

Hieronder is verder uitgewerkt hoe de accountant deze overige opdracht vorm kan geven.

Opdrachtaanvaarding overige opdracht omzetopgave

Hiervoor wordt verwezen naar hetgeen in [paragraaf 3.2](#) is opgenomen.

Werkzaamheden overige opdracht omzetopgave

De werkzaamheden voor deze overige opdracht bestaan uit het ontlenen van de gevraagde gegevens aan de jaarrekening waarbij de accountant een samenstellingsverklaring heeft verstrekt. De inhoudelijke werkzaamheden ten aanzien van de netto-omzet zoals bijvoorbeeld de afgrenzing zijn in dit voorbeeld al gedaan bij het samenstellen van de jaarrekening. De accountant neemt kennis van de aard van de vraag van de branchevereniging. Soms bevatten dergelijke vragen van derden uitzonderingen of veronderstellingen waar de accountant rekening mee moet houden. Wanneer de accountant nog vragen heeft of bijvoorbeeld vermoedt niet helemaal te kunnen vertrouwen op de ontvangen informatie, dan doet de accountant navraag bij de opdrachtgever of de derde partij, in dit geval de branchevereniging.

Hoe handelt een accountant in dit voorbeeld wanneer er geen samenstellingsopdracht is uitgevoerd?

In de praktijk komt het voor dat de accountant geen samenstellingsopdracht heeft, maar alleen een opdracht tot het voeren van de administratie. Ook in die situaties kan de vraag zoals opgenomen in het voorbeeld op vergelijkbare wijze worden uitgevoerd, maar kan het nodig om meer inhoudelijke werkzaamheden uit te voeren. In de brief wordt dan verwezen naar de financiële administratie en geeft de accountant aan welke werkzaamheden zijn uitgevoerd.

Hoe handelt een accountant in dit voorbeeld wanneer de jaarrekening door een andere accountant is samengesteld?

Bij de aanvaarding van een dergelijke opdracht is de accountant kritisch op de vraag waarom de opdrachtgever deze vraag aan een andere accountant stelt, dan degene die de jaarrekening heeft samengesteld. Wanneer hiervoor een aanvaardbare reden aanwezig is, is het aan te raden met de opdrachtgever een opdrachtbevestiging overeen te komen voor de overige opdracht. De accountant kan gebruik maken van de door een andere accountant samengestelde jaarrekening. Verder verkrijgt de accountant in dit voorbeeld inzicht in de activiteiten van de onderneming, de wijze waarop de administratie is ingericht en de relevante contributievoorwaarden. Op basis van de VGBA wordt van iedere accountant immers verwacht dat er altijd een deugdelijke grondslag is voor de uit te voeren werkzaamheden.

Brief overige opdracht omzetestopgave

De brief omvat de in [hoofdstuk 3.4](#) genoemde elementen. In de brief wordt in dit voorbeeld verwezen naar de netto-omzet volgens de door de accountant samengestelde jaarrekening. In de bijlage bij de brief wordt een overzicht opgenomen van het bedrag van de omzetestopgave dat is ontleend aan de financiële administratie of jaarrekening. Deze bijlage is gewaarmerkt opgenomen bij de brief. In de aanbestedingsbrief of mail benadrukt de accountant dat de opdrachtgever beide stukken aan de vragende partij moet doorsturen.

In dit voorbeeld kan de brief er als volgt uitzien¹⁵.

Onderwerp: Opgave netto-omzet
Datum: (Datum)
Aan: (Naam opdrachtgever)

Branchevereniging Y (of beoogd gebruikers) heeft u verzocht om een brief van een accountant van de netto-omzet van (naam opdrachtgever) over (jaar of periode) ten behoeve van het bepalen van de contributie over het (boekjaar).

Op basis van dit verzoek berichten wij u als volgt:

- Wij hebben kennis genomen van het verzoek van Y (of de beoogde gebruikers) dd.(datum).
- De in de bijgevoegde, door ons gewaarmerkte, opgave vermelde totale netto-omzet in (boekjaar) ad (bedrag) sluit aan op de door ons voor (naam entiteit(en)) samengestelde jaarrekening over 20XX). Door ons zijn na het samenstellen van de jaarrekening geen samenstellwerkzaamheden meer verricht.
- Wij hebben geen assurance- of aan assurance verwante werkzaamheden uitgevoerd. Derhalve brengen wij geen oordeel of assurance-conclusie tot uitdrukking. Onze werkzaamheden zijn namelijk beperkt tot het kennis nemen van de aangeleverde documenten en het nagaan dat deze aansluiten met de door ons samengestelde jaarrekening.
- Wij zijn bij deze opdracht gehouden aan de naleving van de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA) en Nadere voorschriften handelwijze accountant bij niet-naleving wet- en regelgeving door eigen organisatie of cliënt (NV NOCLAR).
- U bent er verantwoordelijk voor dat de informatie die wij van u hebben verkregen juist en volledig is en dat u ons alle relevante informatie heeft aangeleverd.

De opgave netto-omzet is opgesteld voor (omschrijving specifieke verspreidingskring) met als doel (naam entiteit) in staat te stellen te voldoen aan (omschrijving vereisten, doel, contract, etc.). Hierdoor is de opgave netto-omzet mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden. Onze brief is derhalve uitsluitend bestemd voor (naam entiteit) en (omschrijving specifieke verspreidingskring) en dient niet te worden verspreid aan of te worden gebruikt door anderen.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zijn graag bereid de inhoud van deze brief verder toe te lichten.

Plaats, datum
Naam accountantspraktijk
Naam accountant en ondertekening

Bijlage: Gewaarmerkte opgave netto-omzet

4.3 Verzekerd belang

De meest voorkomende variant van dit type opdracht is een opgave van het verzekerd belang inzake de bedrijfsschadeverzekering. Wanneer het verzekerde belang te laag wordt berekend, kan de opdrachtgever onderverzekerd zijn. Aan de andere kant betaalt de opdrachtgever (onnodig) te veel premie als het te verzekeren belang te hoog wordt berekend.

Situatie

Een opdrachtgever ontvangt een vraag van de verzekeringsmaatschappij om het verzekerd belang door te geven ten behoeve van de jaarlijkse afrekening van de bedrijfsschadeverzekering. De verzekeringsmaatschappij wenst dat een accountant het verzekerd belang berekent. De opdrachtgever vraagt de accountant hiervoor zodat deze de opgave kan versturen aan de

¹⁵ De in het voorbeeld opgenomen oranje tekst moet opdracht specifiek worden gemaakt.

verzekeringsmaatschappij. De accountant heeft in deze situatie een doorlopende opdracht tot het samenstellen van de jaarrekening.

Wat is de aard van de opdracht?

De accountant doet navraag bij de betrokken partijen om de aard van de opdracht te bepalen.

Op basis van de [opdrachtgenerator](#) kan deze opdracht worden uitgevoerd in de vorm van een overige opdracht. Overwegingen hierbij zijn in dit voorbeeld:

- Wanneer de accountant een doorlopende opdracht heeft tot het controleren of beoordelen van de jaarrekening, kan -als dit door de externe partij wordt gevraagd- veelal een beoordelingsopdracht verzekerd belang worden uitgevoerd. De NBA heeft in de verklaringengenerator een voorbeeld opgenomen van een beoordelingsverklaring betreffende een opgave verzekerd belang.¹⁶
- Als geen assurance wordt gevraagd of verwacht of het niet mogelijk is om een assurance-opdracht uit te voeren ([stap 1](#)), gaat de betrokken accountant na of de opdracht als een aan assurance verwante opdracht kan worden uitgevoerd. De eerste vraag hierbij is of de accountant het management ondersteunt bij het opstellen en presenteren van een financieel overzicht ([stap 5](#)). In dit voorbeeld is geen sprake van een financieel overzicht ([stap 5](#)).
- De accountant gaat vervolgens na of voldaan wordt aan het doel en de vereisten van een 4400-opdracht ([stap 6](#)). Is daarvan sprake, dan moet de accountant de specifieke werkzaamheden vooraf afstemmen met de verzekeraar, de werkzaamheden en bevindingen objectief beschrijven en zal de verzekeraar op basis van de rapportage van de accountant zelf een conclusie trekken.
- Wanneer dit niet mogelijk is, gaat de accountant na of sprake van een transactiegerelateerde adviesdienst ([stap 7](#)). Dit voorbeeld voldoet niet aan het doel van Standaard 5500N en de daarin genoemde voorbeelden.
- In dit voorbeeld ondersteunt de accountant de klant bij het opstellen van andere financiële informatie dan een financieel overzicht ([stap 8](#)).
- De accountant gaat vervolgens na of het waarschijnlijk is dat de betrokkenheid van de accountant door anderen dan de klant en de branchevereniging verkeerd kan worden begrepen ([stap 9](#)). Als dat het geval is, dan overweegt de accountant Standaard 4410 toe te passen. Is dat niet het geval, dan kan de accountant de opdracht uitvoeren in de vorm van een overige opdracht.

Hieronder is verder uitgewerkt hoe de accountant deze overige opdracht vorm kan geven.

Opdrachtaanvaarding overige opdracht verzekerd belang

Hiervoor wordt verwezen naar hetgeen in [paragraaf 3.2](#) is opgenomen.

Werkzaamheden overige opdracht verzekerd belang

De basis voor de werkzaamheden van de accountant en de kennis van de onderneming van de opdrachtgever die nodig is voor het uitvoeren van deze opdracht, komt in dit voorbeeld voort uit de bestaande opdracht voor het samenstellen van de jaarrekening.

Hieronder zijn een aantal relevante -niet limitatieve- werkzaamheden opgenomen:

- Neem kennis van de meest recente polisbladen en voorwaarden. Van belang is bijvoorbeeld welke oorzaken, periode en locaties verzekerd zijn alsmede voor welke kosten dekking wordt verkregen. Vermeld dit ook in de brief en noem de naam van de verzekeraar en de datum polisvoorwaarden.
- Stel vast welke kosten als vast en welke als variabel worden aangemerkt op basis van de polisvoorwaarden.
- Stel vast dat de bedragen in de opgave verzekerd belang aansluiten op de administratie waarop de definitieve jaarrekening waarbij een samenstellingsverklaring is verstrekt, aan is ontleend

¹⁶ Zie de [NBA-verklaringengenerator](#), voorbeeld nummer 2.3.1.

- Ga de hoogte van het berekende verzekerde belang na in relatie tot voorgaande jaren en analyseer eventuele fluctuaties.
- Bespreek de wijze waarop de berekening tot stand is gekomen, de gehanteerde aannames en uitgangspunten en uitkomsten met de opdrachtgever. In dit voorbeeld bespreekt de accountant bijvoorbeeld het onderscheid tussen vaste en variabele kosten.
- Vraag akkoord van de opdrachtgever op de berekeningen, de veronderstellingen en de uitkomst, en leg dit vast in het dossier.
- De accountant documenteert de berekening en de bespreking met de opdrachtgever.

Wat doe je wanneer de opdrachtgever de opgave verzekerd belang lager (of juist veel hoger) wenst vast te stellen dan volgens jouw expertise moet worden berekend?

De accountant gaat uit van de informatie van de opdrachtgever tenzij de accountant zich ervan bewust wordt niet uit te kunnen gaan van deze informatie. In dat geval doet de accountant navraag bij de opdrachtgever en verricht de accountant desgewenst aanvullende werkzaamheden om na te gaan of de informatie klopt. Vraagt de opdrachtgever bewust om een te lage (of veel hogere) opgave verzekerd belang? Onethisch gedrag van een opdrachtgever is onaanvaardbaar en heeft gevolgen voor huidige de opdrachtuitvoering en de klant- en opdrachtcontinuïteit van andere opdrachten.

Wij verwijzen hiervoor naar *Voorbeeld 1.A Aanvaarding en continuering - van een klant of een dienstverband* en *Voorbeeld 6 Omgaan met druk om te handelen tegen de regels van de VGBA* uit [NBA-handreiking 1130: 'Voorbeelden toepassing van de VGBA'](#).

Brief overige opdracht verzekerd belang

Voor deze brief wordt verwezen naar [paragraaf 4.2](#) en de aandachtspunten in [hoofdstuk 3](#).

4.4 Advies

Accountants kunnen veel verschillende adviesopdrachten uitvoeren. Het kan dan bijvoorbeeld gaan om fiscale of bedrijfseconomische advisering, advisering in het kader van de informatievoorziening binnen een organisatie of bij een herstructurering.

Situatie

Een opdrachtgever wenst een bedrijfspand aan te schaffen en vraagt de accountant om advies in welke hoedanigheid - privé of juist zakelijk- of door welke vennootschap het pand het beste kan worden aangekocht. De opdrachtgever vraagt de accountant verschillende scenario's schriftelijk uit te werken inclusief de voor- en nadelen ervan.

Wat is de aard van de opdracht?

De accountant doet navraag bij de betrokken partijen om de vraag van de opdrachtgever en andere gebruikers van de adviesbrief helder te krijgen.

Op basis van de [opdrachtgenerator](#) kan deze opdracht worden uitgevoerd in de vorm van een overige opdracht. Overwegingen hierbij zijn in dit voorbeeld:

- Bij een adviesvraag wordt veelal geen zekerheid door de opdrachtgever gevraagd ([stap 1](#)), ook kan de accountant in deze situaties geen zekerheid afgeven.
- De opdrachtgever vraagt om een advies. Daarmee is geen sprake van het ondersteunen van de opdrachtgever bij het opstellen en presenteren van een financieel overzicht ([stap 5](#)).
- In dit voorbeeld zal de accountant de opdracht ook niet onder Standaard 4400 kunnen uitvoeren. De uit te voeren werkzaamheden zijn immers vooraf niet bekend en kunnen dan ook niet met de opdrachtgever worden afgestemd ([stap 6](#)).
- Het gaat in dit voorbeeld om een fiscaal advies bij de aankoop van een pand. Standaard 5500N is gericht op advies over een voorgenomen transactie en is niet van toepassing ([stap 7](#)). De adviesopdracht in dit voorbeeld is daarom een overige opdracht waarop geen Standaard van toepassing is.

Hieronder is verder uitgewerkt hoe de accountant deze overige opdracht vorm kan geven.

Opdrachtaanvaarding overige opdracht advies

De accountant gaat aan de hand van alle relevante factoren na of de opdracht kan worden geaccepteerd, zie [paragraaf 3.2](#).

De accountant overweegt in dit voorbeeld of een afzonderlijke opdrachtbevestiging wordt overeengekomen. Wanneer sprake is van een uitgebreidere adviesopdracht heeft dat de voorkeur. Op die manier komt de accountant met de opdrachtgever schriftelijk overeen tot hoever de opdracht strekt en wie bij het onderzoek betrokken zullen worden. In [bijlage 2](#) van deze handreiking is een voorbeeld opdrachtbevestiging opgenomen voor een overige opdracht.

Wanneer de accountant geen afzonderlijke opdrachtbevestiging overeenkomt is het aan te raden om in de doorlopende opdrachtbevestiging voor de administratieve dienstverlening en/of het samenstellen van de jaarrekening een passage op te nemen over overige opdrachten.

Werkzaamheden overige opdracht advies

Vervolgens verricht de accountant onderzoek om tot een advies te komen. De accountant voert in dit voorbeeld onder meer de volgende werkzaamheden uit:

- Het opstellen van een planning welke scenario's in dit voorbeeld worden onderzocht, welke informatie de accountant daarvoor nodig heeft en welke werkstappen zullen worden uitgevoerd.
- Het opvragen van benodigde informatie en analyse hiervan (zoals bijvoorbeeld de kostprijs pand, het doel van de aanschaf, wel of geen overdrachtsbelasting of BTW en de wijze van financiering).
- Het doorrekenen van scenario's en het aangeven van de voor- en nadelen van elk scenario.
- Het documenteren van de uitkomsten van de werkzaamheden van elk scenario in een dossier inclusief de zaken die relevant zijn om met de opdrachtgever te bespreken en/of in de brief te verwerken.
- Het opstellen van een brief met bijlagen en deze te bespreken met de opdrachtgever. Indien noodzakelijk aanpassingen doorvoeren en de definitieve versie met de opdrachtgever delen.
- Het documenteren van informatie, besprekingen, rapportages in het adviesdossier.

Brief overige opdracht advies

Voor deze brief wordt verwezen naar aandachtspunten in [hoofdstuk 3](#). Ook verwoordt de accountant duidelijk de voor- en nadelen van de verschillende scenario's.

4.5 Andere voorbeelden van mogelijke overige opdrachten

De categorie overige opdrachten die in deze handreiking is uitgewerkt, kent veel verschillende voorbeelden. In dit onderdeel wordt een aantal van deze voorbeelden beknopt behandeld. Naast deze voorbeelden zijn er ook overige opdrachten over de informatieverstrekking aan ondernemingsraden, borgstellingen ed. Uiteraard geldt ook voor deze opdrachten dat opdrachten verschillende verschijningsvormen kunnen hebben en dat verschillende regelgeving van toepassing kan zijn.

4.5.1 Tussentijdse cijfers

Een overzicht van tussentijdse cijfers in de vorm van een kolommenbalans of een dashboard is veelal direct ontleend aan de financiële administratie en niet voorzien van waarderingsgrondslagen en/of toelichtingen. In die situatie is geen sprake van een financieel overzicht en kan de opdracht als een overige opdracht worden uitgevoerd. De accountant kan overwegen in bepaalde situaties vrijwillig Standaard 4410 toe te passen, bijvoorbeeld bij een continuïteitsissue.

Wanneer wel waarderingsgrondslagen en toelichtingen zijn opgenomen in de rapportage, bijvoorbeeld omdat de tussentijdse cijfers aan derden wordt verstrekt in het kader van een financiering of overname, kan de rapportage kwalificeren als een financieel overzicht. Bij een financieel overzicht is Standaard 4410 verplicht. Zie de voorbeelden in paragraaf 2.4.1 van de [NBA-handreiking 1136: 'Standaard 4410 inzake samenstellingsopdrachten'](#).

4.5.2 Verzorgen salarisadministraties

Het verzorgen van salarisadministraties is een vorm van administratieve dienstverlening en kwalificeert als een overige opdracht.

4.5.3 Gecombineerde rapportage

In de kredietverlening komt het vaak voor dat meerdere rechtspersonen of vennootschappen samen een lening aangaan. Voor het monitoren van het kredietrisico van de verstrekte leningen door banken, is de gecombineerde rapportage ontwikkeld.

Wanneer de kredietnemers een groep vormen volgens het jaarrekeningrecht, kan hiervoor een geconsolideerde jaarrekening worden gebruikt. Als de kredietnemers samen géén groep vormen, is meestal geen financiële informatie beschikbaar voor het geheel. De banken hebben hiervoor de 'financieringstaxonomie Gecombineerde Rapportage' gepubliceerd. Deze rapportage in SBR bestaat uit alleen cijfers en kwalificeert niet als een financieel overzicht. In de [Instructie Gecombineerde Rapportage](#) en [Achtergrondinformatie Gecombineerde Rapportage](#) is aangegeven dat deze rapportage een overige opdracht betreft. Meer informatie hierover is te vinden op [de website van SBR Nexus](#).

4.5.4 Know Your Customer

Volgens de Wwft moet een Wwft-instelling¹⁷, zoals banken en accountantskantoren, cliëntenonderzoek doen voordat zij een zakelijke relatie met een opdrachtgever aangaan. Banken noemen dit cliëntenonderzoek vaak 'KYC' oftewel 'Know Your Customer'.

Banken verzoeken accountants om mee te werken aan het cliëntenonderzoek door de bank en vragen bijvoorbeeld naar de groepsstructuur van de ondernemingen van een opdrachtgever. Accountants kunnen alleen de groepsstructuur aangeven welke op een bepaalde datum is ontleend aan de informatie van de opdrachtgever of via de Kamer van Koophandel. De accountant kan de opdrachtgever ondersteunen om de betreffende informatie aan te leveren bij de bank in de vorm van een overige opdracht. De brief heeft als bijlage bijvoorbeeld het organogram van de ondernemingen van de opdrachtgever. Deze bijlage is gewaarmerkt bij de brief bijvoorbeeld via een voetnoot zodat het organogram niet los kan worden gelezen van de brief. Zie voor meer informatie en een voorbeeldbrief¹⁸ de [FAQ's Rol accountants bij cliëntenonderzoek banken in het kader van Wwft](#).

4.5.5 Opdrachten in het kader van een geschil

Accountants worden ook ingeschakeld om een geschil op te lossen. Denk bijvoorbeeld aan de inbreng van een rapportage in een rechtszaak ten behoeve van een echtscheiding of bij een geschil over een erfenis. Specifiek over dit type opdrachten gaat de [NBA-handreiking 1127: 'Opdrachten uitgevoerd ter ondersteuning bij \(potentiële\) geschillen'](#).

4.5.6 Persoonsgerichte onderzoeken

Een persoonsgericht onderzoek is een onderzoek naar het functioneren, handelen of nalaten van het handelen van een persoon of een rechtspersoon. In de [NBA-handreiking 1112 Persoonsgerichte onderzoeken](#) is opgenomen dat een persoonsgericht onderzoek een overige opdracht is.

4.5.7 Opdrachten in het kader van duurzaamheid

In het kader van duurzaamheid kan de accountant verschillende opdrachten uitvoeren. Het gaat hier om andere situaties dan waar de CSRD op van toepassing is.

- *Duurzaamheidsverslaggeving*

De EU heeft verschillende regelgeving voor duurzaamheidsverslaggeving ontwikkeld. Bepaalde grote ondernemingen rapporteren verplicht over de duurzaamheidsprestaties via de European Sustainability Reporting Standards (hierna: ESRS) op grond van de Corporate Sustainability Reporting Directive, afgekort CSRD. Speciaal voor micro-, kleine en middelgrote ondernemingen die niet verplicht rapporteren op basis van de CSRD, heeft de EU de VSME (Voluntary

¹⁷ Zie voor meer informatie over Wwft-instelling, de [NBA-handreiking 1124](#), paragraaf 4.1.1.

¹⁸ De brief in deze FAQ's heet 'accountantsmededeling'. Het heeft echter de voorkeur om een overige opdracht in de vorm van een brief te communiceren om duidelijk onderscheid te maken met de rapportages en verklaringen van een accountant.

Sustainability Reporting Standard for SMEs) ontwikkeld. Wanneer een accountant een rapportage opstelt volgens de verslaggevingsregels van de ESRS VSME kan Standaard 4410 vrijwillig worden toegepast.

- *Duurzaamheidsinformatie*

De accountant kan ook andere duurzaamheidsinformatie verstrekken aan de opdrachtgever. Voorbeelden van dergelijke duurzaamheidsinformatie is een enkel overzicht van de energiekosten van een pand, de brandstofkosten van het wagenpark, de opleidingskosten van personeel of bijvoorbeeld informatie uit de salarisadministratie over de verhouding man/vrouw of over het verzuim van personeel. Dergelijke informatie kwalificeert als een overige opdracht.

- *Duurzaamheidsadvies*

Accountants geven ook advies op het gebied van duurzaamheid. Denk bijvoorbeeld aan advies bij het verkrijgen van subsidie voor duurzame investeringen als zonnepanelen, advies over nieuwe bedrijfsmodellen of nieuwe regelgeving ten aanzien van het verminderen van de broeikasgasemissies. Deze advisering kwalificeert als een overige opdracht.

4.5.8 Bedrijfsschade

Bij een bedrijfsschade onderzoek door een accountant analyseert en berekent een accountant de geleden schade voor een bedrijf. Dit gebeurt vaak na een calamiteit, zoals een brand of waterschade, die de bedrijfsvoering heeft onderbroken. De accountant helpt de ondernemer met het bepalen van de misgelopen omzet en extra kosten, waardoor de totale bedrijfsschade duidelijk wordt. De misgelopen omzet bestaat uit het verschil tussen de gerealiseerde omzet van de bedrijfsactiviteiten van de verzekerde vanaf de datum van de schade gedurende de verzekerde periode en een schatting van de omzet gedurende diezelfde periode als de schade zich niet had voorgedaan. Het bepalen van deze bedragen omvat vele schattingen en is gebaseerd op toekomstgerichte financiële informatie, ook omdat de misgelopen omzet veelal wordt berekend voordat de schadepriode verstreken is.

Bij een dergelijke opdracht kan de accountant aan de hand van de vraag van de opdrachtgever bepalen wat de aard van de opdracht is. Als de accountant een controle- of beoordelingsopdracht bij de schadelijdende partij heeft, is het niet ondenkbaar dat de gebruikers assurance vragen en dat de accountant 'assurance' kan geven bij de schadeberekening. De accountant kan dan Standaard 3400 toepassen. Wanneer geen assurance wordt gevraagd, gaat de accountant aan de hand van de opdrachtgever na of de accountant de opdracht uitvoert in de vorm van een vrijwillige samenstellingsopdracht of een overige opdracht.

4.5.9 Balanstest en uitkeringstoets

De accountant kan een opdrachtgever bij de balanstest- en uitkeringstoets op verschillende manieren ondersteunen. Dat kan onder meer in de vorm van het samenstellen van een liquiditeitsprognose of tussentijdse vermogensopstelling met vrijwillige toepassing van Standaard 4410 of in de vorm van een overige opdracht. Zie de ['NBA-handreiking 1133: 'Balanstest en uitkeringstoets door het bestuur van een BV: ondersteunende rol van de accountant \(samenstellingspraktijk\)'](#).

4.5.10 WHOA verzoek 'levensvatbaarheid van de onderneming'

De WHOA, de Wet Homologatie Onderhands Akkoord, geeft de mogelijkheid voor ondernemingen om door middel van een onderhands akkoord een deel van schulden te saneren. In dergelijke situaties wordt soms een zogenaamde 'levensvatbaarheidsverklaring' van de accountant gevraagd. Nu kunnen accountants niet 'verklaren' of een ondernemer in de toekomst levensvatbaar zal zijn, wel kan de accountant de opdrachtgever ondersteunen met bijvoorbeeld toekomstgerichte financiële informatie. De accountant kan nagaan welke opdracht wel passend is aan de hand van de opdrachtgever.

Wanneer de opdrachtgever een bepaalde mate van zekerheid wenst en de accountant deze kan verstrekken, zou Standaard 3400 'Onderzoek van toekomstgerichte financiële informatie' passend kunnen zijn. Wanneer de opdrachtgever geen zekerheid wenst, overweegt de accountant of de

betrokkenheid van de accountant verkeerd kan worden begrepen. Wanneer dat het geval is, dan overweegt de accountant om Standaard 4410 toe te passen. Wanneer dat niet het geval is, kan de accountant overwegen of een overige opdracht passend is.

Bijlage 1: Toelichting opdrachtgenerator aan assurance verwante opdrachten

In deze bijlage worden de twee typen aan assurance verwante opdrachten nader toegelicht:

- Een samenstellingsopdracht volgens Standaard 4410 ([stap 5](#)) en
- De opdracht tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden volgens Standaard 4400 ([stap 6](#)).

Het verschil in de toepassing van Standaard 4400 en Standaard 4410 zit kortweg in het doel van de opdracht. Bij Standaard 4400 gaat het om specifieke werkzaamheden die met de opdrachtgever en gebruikers van de rapportage worden overeengekomen. Het betreft dan vaak een specifieke vraag over een onderdeel van de financiële administratie of van een financieel overzicht,¹⁹ bijvoorbeeld in het kader van een subsidieregeling. Standaard 4400 kan ook van toepassing zijn op niet-financiële informatie. In alle gevallen moeten de werkzaamheden vooraf met de opdrachtgever worden afgestemd en vaak ook met de andere gebruikers van de rapportage. Onderscheidend voor 4400-opdrachten is dat de accountant de overeengekomen specifieke werkzaamheden en de bevindingen objectief beschrijft voor specifieke gebruikers, die op basis daarvan zelf een conclusie trekken.

Standaard 4410 inzake samenstellingsopdrachten is ontwikkeld om het management te ondersteunen bij het opstellen en presenteren van historische financiële informatie. Standaard 4410 is verplicht van toepassing op financiële overzichten (zie hierna stap 5).²⁰ Nadrukkelijk wordt aangegeven dat de Standaard ook vrijwillig kan worden toegepast op andere dan historische financiële informatie²¹ en niet-financiële informatie.²²

In [bijlage 3 van deze handreiking](#) is een overzicht opgenomen van de verschillen tussen de aan assurance verwante opdrachten en overige opdrachten.

Stap 5: Ondersteunt de accountant het management bij het opstellen van een financieel overzicht?

Standaard 4410 is verplicht van toepassing op de volgende financiële overzichten:

- *Een jaarrekening die wordt opgemaakt op grond van titel 9 Boek 2 BW.*
De betrokkenheid van een accountant bij het opstellen van een jaarrekening van een organisatie die is onderworpen aan de vereisten van BW2 is van zodanig belang dat -ongeacht of een dergelijke jaarrekening aan alle vereisten van een financieel overzicht voldoet- dit het toepassen van Standaard 4410 rechtvaardigt.
- *Een (ander) financieel overzicht waarbij de deskundigheid van de accountant op het gebied van administratieve verwerking en financiële verslaggeving wordt gebruikt.*
Bijvoorbeeld een tussentijds overzicht met een toelichting dat gebaseerd is op het verslaggevingsstelsel van de jaarrekening, sterk lijkt op een jaarrekening en om die reden niet of nauwelijks daarvan is te onderscheiden.
- *Een onderdeel of bijlage van een rapportage die zelfstandig als een financieel overzicht kwalificeert.*
Een voorbeeld daarvan is de complete jaarrekening die als bijlage bij de belastingaangifte is opgenomen.

Stap 6: Wordt voldaan aan het doel en de vereisten van een opdracht tot overeengekomen specifieke werkzaamheden?

De accountant verkrijgt voordat de 4400-opdracht wordt aanvaard of gecontinueerd inzicht in de doelstelling van de opdracht en is alert op aanwijzingen dat de gevraagde werkzaamheden niet geschikt zijn voor het doel van een 4400-opdracht.²³ Zo is van belang dat de opdrachtgever en gebruikers niet verwachten dat de

¹⁹ Zie [Standaard 4400.A2](#) voor de voorbeelden van financiële en niet-financiële onderzoeksobjecten waarop een opdracht onder Standaard 4400 kan worden uitgevoerd.

²⁰ Zie [Standaard 4410.2](#) onderdeel 1.

²¹ Zie [Standaard 4410.2](#) onderdeel 2.

²² Zie [Standaard 4410.2](#) onderdeel 3.

²³ Zie [4400.21](#) en [4400.A28](#).

accountant een oordeel of assurance-conclusie geeft. Het is dus de vraag wat de opdrachtgever en gebruikers wensen en of de accountant deze vraag in de vorm van een 4400-opdracht kan beantwoorden.

Bij dit type werkzaamheden gaat het om specifieke vragen van een opdrachtgever waarbij het verzoek is dat de accountant objectief beschrijft wat de accountant heeft gezien. De werkzaamheden van de accountant bestaan veelal uit het vergelijken van twee verschillende zaken en het objectief beschrijven welke verschillen of overeenkomsten de accountant heeft gezien. Zie de voorbeelden [Standaard 4400, paragraaf A31A tot en met A36 en bijlage 2](#). Het komt voor dat de opdrachtgever of gebruiker iets anders verwacht dan een objectieve beschrijving van wat de accountant heeft gezien. In die situatie gaat de accountant na welk type opdracht passender is.

[Standaard 4400 geeft in de paragrafen 21, 22 en 22A](#) voorwaarden waaraan een 4400-opdracht moet voldoen. Alleen wanneer aan alle eisen van Standaard 4400-opdrachten kan worden voldaan, kan deze van toepassing zijn:

1 Erkent de opdrachtgever dat de verwachte specifieke werkzaamheden die de accountant zal uitvoeren, geschikt zijn voor het doel van de opdracht?

Vooraf van belang is dat de opdrachtgever en gebruikers niet verwachten dat de accountant een oordeel of assurance-conclusie geeft. De opdrachtgever en andere beoogde gebruikers overwegen voor zichzelf de overeengekomen specifieke werkzaamheden en bevindingen die door de accountant zijn gerapporteerd en trekken hieruit eigen conclusies. Is de opdrachtgever niet de beoogde gebruiker of de vertegenwoordiger van de opdrachtgever? Dan neemt de accountant één of meer maatregelen uit Standaard 4400.22A.

Bij een subsidieregeling blijken de door de beoogde gebruiker gevraagde specifieke werkzaamheden soms uit een accountantsprotocol dat door de werkgroep Controleprotocollen (COPRO) van de NBA is beoordeeld.²⁴ Wanneer een dergelijk protocol aanwezig is, wordt dat gevolgd. Soms heeft echter de opdrachtgever een accountantsprotocol ontvangen dat **niet** door de NBA is beoordeeld²⁵. In die situaties moet de accountant nagaan of dat protocol voldoet aan de actuele wet- en regelgeving.

2 Verwacht de accountant in staat te zijn om informatie te krijgen die nodig is om de overeengekomen specifieke werkzaamheden uit te voeren?

Wanneer de accountant niet weet of verwacht dat de benodigde informatie beschikbaar is, kan de accountant de opdracht niet uitvoeren.

3 Kan de accountant de overeengekomen specifieke werkzaamheden en daarmee samenhangende bevindingen objectief beschrijven?

Dit houdt in dat de accountant bewoordingen hanteert die duidelijk zijn, niet misleidend en niet vatbaar voor verschillende interpretaties. Wanneer de opdrachtgever of beoogde gebruikers een oordeel vragen van de accountant, kan de accountant niet aan dit vereiste voldoen. In die situatie past een ander type opdracht beter bij de behoeften van de beoogde gebruikers.

Verder komt het in de praktijk voor dat de vraag van de opdrachtgever niet in de vorm van feitelijke bevindingen kan worden gerapporteerd. Dit is bijvoorbeeld het geval bij prognoses. Prognoses of toekomstgerichte financiële informatie omvatten immers geen feitelijkheden maar een schatting van toekomstige opbrengsten, kosten en dergelijke.

²⁴ Zie <https://www.nba.nl/wet--en-regelgeving/controleprotocollen/>. De naam 'controleprotocollen' suggereert dat in die situaties steeds een redelijke mate van zekerheid wordt verstrekt. Dat is echter niet het geval. Er zijn veel verschillende accountantsprotocollen, sommige worden onder de 800-categorie uitgevoerd, anderen onder Standaard 4400.

²⁵ Accountants kunnen protocollen die nog niet zijn beoordeeld aanmelden bij de werkgroep COPRO, zie [Werkgroep Controleprotocollen \(COPRO\) \(nba.nl\)](#).

4 Kan de accountant de relevante ethische voorschriften naleven?

Wanneer de accountant constateert dat -bij de acceptatie van de opdracht of tijdens de uitvoering ervan- niet aan de vereisten van de VGBA en NV NOCLAR wordt voldaan, kan de accountant de opdracht niet zodanig verder uitvoeren.

5 Kan de accountant de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven wanneer dit verplicht is?

Soms moet de accountant ook bij een 4400-opdracht de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer de opdrachtgever dit wenst. De accountant kan in dergelijke situaties alleen een 4400-opdracht accepteren als er geen redenen zijn dat de onafhankelijkheid niet kan worden gehandhaafd. Wanneer de accountant niet de onafhankelijkheidsvoorschriften hoeft na te leven, wordt dit in de opdrachtbevestiging en -rapportage van een 4400-opdracht expliciet vermeld.

Bijlage 2: Voorbeeld opdrachtbevestiging overige opdracht²⁶

Geacht **bestuur**,

U heeft ons opdracht gegeven (**naam opdracht en tijdsvak**) van (**naam entiteit**) (**te adviseren of berekenen**). Deze brief is bedoeld om de voorwaarden van de aan ons verstrekte opdracht vast te leggen, alsmede de aard en beperkingen van onze werkzaamheden.

Opdracht

Wij zullen op basis van de door u verstrekte gegevens (**naam rapportage met het tijdvak**) van (**naam entiteit**) nagaan (**of adviseren of bijvoorbeeld berekenen**). Wij wijzen u erop (**aanvullen met het doel van de opdracht**).

Verantwoordelijkheid van de accountant

Wij zullen de opdracht uitvoeren in overeenstemming met Nederlands recht. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften van de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA). Dit houdt in dat wij de opdracht professioneel, vakbekwaam en zorgvuldig, integer en objectief uitvoeren en dat wij vertrouwelijk omgaan met de door u verstrekte gegevens.

(Wij geven u advies over of ondersteunen u bij naam opdracht). We merken op dat u zelf tot een beslissing moet komen om het advies al dan niet op te volgen. Wij kwamen overeen om de opdracht dd. (**datum of tijdvak**) uit te voeren. Wij voeren geen assurance- of aan assurance verwante werkzaamheden uit. Derhalve brengen wij geen oordeel of assurance-conclusie tot uitdrukking

Verantwoordelijkheden van het bestuur

Door deze opdrachtbevestiging te ondertekenen erkent en begrijpt u dat u verantwoordelijk bent voor:

- De nauwkeurigheid en volledigheid van de aan ons ter beschikking gestelde informatie.
- U erkent en begrijpt (**evenals de eventueel beoogde gebruikers**) dat de werkzaamheden geschikt zijn voor het doel van de opdracht.
- Optioneel: Als onderdeel van onze werkzaamheden zullen wij u vragen te bevestigen dat u de verantwoordelijkheden zoals beschreven in deze brief bent nagekomen.
- (**Desgewenst aanvullen met andere verantwoordelijkheden van het bestuur**) ...

U draagt verder verantwoordelijkheid voor de volledige medewerking van uw medewerkers en het aan ons beschikbaar stellen van alle voor de opdracht benodigde vastleggingen, documentatie en andere informatie.

Fraude en naleving specifieke wet- en regelgeving

Onze opdracht is niet gericht op het ontdekken van fraude of onjuistheden of onwettig handelen. Niettemin zullen wij u informeren indien wij dergelijke zaken constateren. De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude, onjuistheden en onwettig handelen berust bij het bestuur (**raad van commissarissen**). Als accountant zijn wij niet verantwoordelijk en aansprakelijk voor de preventie van fraude, onjuistheden en onwettig handelen.

Brief

Over de uitkomsten van onze werkzaamheden rapporteren wij in de vorm van een (**naam brief**). U heeft ons geïnformeerd dat het verwachte gebruik en de verspreiding van onze rapportage bedoeld is voor (**specificatie gebruikers**) met als doel om ... Hierdoor is (**naam brief**) mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden. De beperking in gebruik zal worden uiteengezet in (**naam brief**). Het is niet toegestaan (**naam brief**) aan anderen te verspreiden zonder onze voorafgaande uitdrukkelijke toestemming.

Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

Bij het uitvoeren van deze opdracht kunnen wij te maken krijgen met persoonsgegevens. Dan geldt de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Voor deze opdracht zijn wij aan te merken als verwerkingsverantwoordelijke in de zin van de AVG. Voor meer informatie over de AVG verwijzen wij u graag naar de [website van de Autoriteit Persoonsgegevens](#).

Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme

Volgens de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) dienen wij cliëntonderzoek te verrichten. Verder zijn wij op grond van de Wwft verplicht een verrichte of voorgenomen ongebruikelijke transactie van of ten behoeve van een cliënt te melden aan de Financial Intelligence Unit Nederland te Zoetermeer.

Nadere voorschriften NOCLAR

Voor ons gelden de Nadere voorschriften NOCLAR (Nadere voorschriften handelwijze accountant bij niet-naleving wet- en regelgeving door eigen organisatie of cliënt), hierna NV NOCLAR. Hierin staat hoe wij moeten handelen ingeval van niet-naleving van wet- en regelgeving door uw vennootschap. In voorkomend geval moeten wij mogelijk een relevante niet-naleving onmiddellijk melden aan een bevoegde instantie. Voor meer informatie over de NV NOCLAR verwijzen wij u graag naar de website van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (<https://nba.nl>).

Honorarium

Ons honorarium is gebaseerd op de tijdbesteding van ons team, inclusief te maken kosten. De individuele uurtarieven zijn in overeenstemming met de mate van verantwoordelijkheid en de vereiste ervaring en bekwaamheid van elk der teamleden. **Ons honorarium voor verrichte werkzaamheden zal maandelijks in rekening worden gebracht op basis van de voortgang daarvan. De betalingstermijn bedraagt (aantal) dagen.**

Geldigheidsduur en Algemene Voorwaarden

De inhoud van deze opdrachtbevestiging blijft van kracht totdat de opdracht wordt beëindigd, gewijzigd of vervangen door een andersoortige opdracht. Op onze dienstverlening zijn onze Algemene Voorwaarden van toepassing, waarvan u bijgaand een exemplaar aantreft. Door ondertekening en retournering van deze opdrachtbevestiging verklaart u onze Algemene Voorwaarden te hebben ontvangen en te accepteren.

Ten slotte

Met groot genoegen aanvaarden wij de opdracht. Mocht u nog vragen hebben, aarzelt u dan niet contact met ons op te nemen. Wij verzoeken u het bijgevoegde tweede exemplaar van deze brief te ondertekenen en aan ons te retourneren. Dit ter bevestiging dat deze brief een correcte weergave is van wat wij overeenkwamen.

Hoogachtend,

Naam accountantspraktijk en accountant

Voor akkoord getekend namens, ..(**naam entiteit**)

Door (**naam en functie**) met (**datum ondertekening**)

Bijlagen:

- Algemene voorwaarden
- Tweede exemplaar van deze brief

²⁶ De oranje markering betreft tekst welke opdracht specifiek wordt gemaakt. De blauwe markering betreft optionele tekst.

Bijlage 3: Vergelijking aan assurance verwante opdrachten en overige opdrachten ²⁷

In onderstaande tabel zijn de belangrijkste onderdelen van de Standaarden 4400, 4410 en 5500N opgenomen. Daarnaast zijn de aandachtspunten voor overige opdrachten zoals verwoord in deze handreiking opgenomen.

	Standaard 4400 Overeengekomen specifieke werkzaamheden (OSW)²⁸	Standaard 4410 Samenstellingsopdrachten	Standaard 5500N Transactie gerelateerde adviesdiensten	Overige opdracht zoals opgenomen in deze handreiking
Doel	4400.12: • het met de opdrachtgever overeenkomen van de OSW • het uitvoeren van de OSW; en • het communiceren van de uitgevoerde werkzaamheden en bevindingen.	4410.16: • het toepassen van deskundigheid op het gebied van administratieve verwerking en financiële verslaggeving, en • het management ondersteunen bij het opstellen en presenteren van financiële informatie.	5500N.8: • het ondersteunen van de geautoriseerde gebruiker bij aspecten van het besluitvormingsproces inzake een voorgenomen transactie.	Stramien paragraaf 17, waaronder: • het verzorgen van fiscale aangiften • consultancy- en adviesvragen • Standaard 4410. A3B, bijlage aangifte IB zonder toelichting.
Toepassing	4400.2 de uitvoering van opdrachten tot het verrichten van OSW m.b.t. financiële of niet-financiële onderzoeksobjecten.	4410.2 • <u>verplicht</u> voor een financieel overzicht • optioneel voor andere financiële en niet-financiële informatie	5500N.8 en 9: <u>Verplicht</u> van toepassing op adviesopdrachten bij aspecten van het besluitvormingsproces inzake een voorgenomen transactie en de genoemde voorbeelden.	• Opgaven uit de samengestelde jaarrekening aan de opdrachtgever en soms een bekende derde waarbij verslaggeving geen rol speelt • Adviesopdrachten
Voorbeelden toepassing	4400.A2 Financiële en niet financiële onderzoeksobjecten	4410.2 en A3 Inrichtingsjaarrekening volgens Titel 9 BW2, en andere (niet-) financiële informatie zoals prognoses.	5500N.9 Voorbeelden zoals bedrijfswaarderingen, het ondersteunen bij het ontwikkelen van een businessplan ed.	Zie de voorbeelden in hoofdstuk 4 , zoals: • Opgave netto-omzet • Opdracht ter ondersteuning van geschillen • Adviesopdrachten
Specifieke voorwaarden	4400.21, 22 en 22A, waaronder: • vooraf de OSW met de opdrachtgever/vertegenwoordiger van beoogde gebruiker(s) afstemmen. • de OSW en de bevindingen objectief beschrijven.	4410.32 Uitgaan van de gegevens van de opdrachtgever tenzij de accountant zich ervan bewust wordt dat deze niet compleet, niet nauwkeurig of anderszins onbevredigend is.	5500N.13-16 De Standaard geeft guidance ingeval van een concurrerend of conflicterend belang.	Invulling van de fundamentele beginselen betekent onder meer dat wanneer de accountant nog vragen heeft, bijvoorbeeld omdat de accountant vermoedt niet helemaal te kunnen vertrouwen op de ontvangen informatie, de accountant navraag doet bij de opdrachtgever of de derde.

²⁷ Dit overzicht geeft geen uitputtend beeld van de vereisten van een opdracht. Daarvoor moeten de Standaarden resp. deze handreiking in zijn geheel worden gehanteerd.

²⁸ In dit overzicht is de term 'overeengekomen specifieke werkzaamheden' afgekort tot 'OSW'.

	Standaard 4400 Overeengekomen specifieke werkzaamheden (OSW)²⁸	Standaard 4410 Samenstellingsopdrachten	Standaard 5500N Transactie gerelateerde adviesdiensten	Overige opdracht zoals opgenomen in deze handreiking
Opdracht-bevestiging	4400.24 De accountant komt de voorwaarden van de opdracht overeen met de opdrachtgever en legt deze en de overeengekomen werkzaamheden vast in een schriftelijke overeenkomst.	4410.24 en 25 De accountant dient, voorafgaand aan het uitvoeren van de opdracht, de overeengekomen opdrachtvoorwaarden in een opdrachtbevestiging of andere schriftelijke overeenkomst vast te leggen.	5500.17 tot en met 19" De overeengekomen opdrachtvoorwaarden worden schriftelijk vastgelegd.	Een opdrachtbevestiging is niet verplicht, wel is het aan te bevelen een juridische grondslag te hebben voor de opdracht.
Werkzaamheden	4400.27 en 28 + bijlage 2 van Standaard 4400: • het vergelijken van elementen met elkaar en daaruit objectief beschrijven wat de accountant heeft gezien. • de accountant overweegt of schriftelijke bevestigingen te vragen	4410.32 tot en met 37: • zaken waarvan de accountant zich bewust wordt die niet compleet, niet nauwkeurig of anderszins onbevredigend zijn, worden met de opdrachtgever gecommuniceerd. • de accountant verzoekt in dat geval om aanvullende of gecorrigeerde informatie. • erkenning van het management	De accountant bepaalt de benodigde werkzaamheden, waar mogelijk in overleg met de opdrachtgever.	Het uitvoeren van berekeningen en het overnemen van informatie uit de samengestelde jaarrekening en adviesopdrachten. Daarbij: • zijn accountants kritisch over de ontvangen informatie en ondernemen zij actie wanneer zij zich ervan bewust worden dat informatie niet klopt. • hanteren accountants een deugdelijke grondslag. • handelen accountants altijd objectief.
Documentatie	4400.35 De accountant dient het volgende in de opdrachtdocumentatie op te nemen: • de schriftelijke opdrachtvoorwaarden. • de aard, timing en omvang van de uitgevoerde overeengekomen specifieke werkzaamheden. • de bevindingen die voortvloeien uit de uitgevoerde overeengekomen specifieke werkzaamheden.	4410.38 De accountant dient het volgende in de opdrachtdocumentatie op te nemen: • significante aangelegenheden en hoe de accountant hiermee is omgegaan; • een aansluiting van de samengestelde historische financiële informatie op de onderliggende vastleggingen, documenten, uitleg en overige informatie die door het management is verschaft; • een kopie van de definitieve samengestelde jaarrekening of overige informatie waarbij een samenstellingsverklaring is verstrekt.	5500.22 tot en met 24: De beroepsbeoefenaar dient datgene vast te leggen wat van belang is om aan te tonen dat de opdracht is verricht in overeenstemming met deze Standaard en met de voorwaarden van de opdracht.	De documentatie volgt de werkzaamheden van de accountant. Daarmee kan de wijze en diepgang van documentatie per opdracht verschillen. Bij een eenvoudige opdracht kan de documentatie enkel bestaan uit een mailwisseling met de opdrachtgever. In andere situaties bestaat de documentatie een geheel dossier met daarin de planning van de werkzaamheden, inzicht in de onderneming van de opdrachtgever, de uitkomsten van de uitgevoerde werkzaamheden en de geconstateerde zaken die professionele oordeelsvorming van de accountant vragen.

	Standaard 4400 Overeengekomen specifieke werkzaamheden (OSW)²⁸	Standaard 4410 Samenstellingsopdrachten	Standaard 5500N Transactie gerelateerde adviesdiensten	Overige opdracht zoals opgenomen in deze handreiking
Rapportage	4400.30 Rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden met onder meer: • het doel van de opdracht • de OSW en de bevindingen ervan • dat OSW geen assurance is • indien van toepassing een passage over onafhankelijkheid • dat de gebruikers een eigen afweging maken van de OSW • wie de verantwoordelijke partij is. De accountant hanteert bewoordingen die objectief de werkzaamheden en bevindingen beschrijven.	4410.40 Samenstellingsverklaring met onder meer • een beschrijving van de verantwoordelijkheden opdrachtgever en accountant • identificatie van het verslaggevingsstelsel en de (niet-) financiële informatie • werkzaamheden • verspreidingskring • eventueel een toelichtende paragraaf.	5500N.28 Schriftelijk rapport met onder meer: • het doel van de opdracht • overeengekomen opdracht • aard werkzaamheden is geen assurance • niet uitgevoerde adviesdiensten • verspreidingskring.	Brief van de accountant met daarin: • doel • waaraan de cijfers zijn ontleend • werkzaamheden die wel/niet zijn uitgevoerd • tot welke uitkomsten hebben de werkzaamheden geleid • dat geen assurance of aan assurance verwante werkzaamheden zijn verricht • verspreidingskring. Daarbij hanteert de accountant bewoordingen die voor alle partijen duidelijk zijn. Bij adviesopdrachten kunnen verschillende scenario's met de voor- en nadelen worden opgenomen.

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

Mercuriusplein 3
2132 HA Hoofddorp
Postbus 242
2130 AE Hoofddorp

T 088 4960 301
E nba@nba.nl
I www.nba.nl